

ALBUM

Saamgebracht

dooreenige Letterkundigen

en Kunstenaars

ten bate der

MAATSCHAPPIJ

TOT OPVOEDING VAN WEEZEN

IN HET HUISGEZIN.

AMSTERDAM
J. D. SCHALEKAMP.

194
A
23

194. A. 23.

Album

SAAMGEBRACHT

DOOR EENIGE LETTERKUNDIGEN EN KUNSTENAARS

TEN BATE DER

MAATSCHAPPIJ TOT OPVOEDING VAN WEEZEN IN HET HUISGEZIN.

AMSTERDAM,
J. M. SCHALEKAMP.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0514 5374

PRINTED
BY

DOCK STREET, LONDON, E.C.

THE
PUBLISHERS

Aan den Lezer.

De *Maatschappij tot Oproeding van Weezen in het Huisgezin* heeft gelukkig niet te klagen over gemis aan medewerking en sympathie. Waar sedert hare oprichting 372 weezen in hare verzorging konden worden opgenomen, en zij omstreeks f 280,000 mocht ontvangen ter bereiking van haar doel: verbetering te brengen in het lot der weezen, die niet in weeshuizen worden verpleegd, en wier opvoeding vaak hoogst gebrekkig is, daar is haar stof tot danken groot.

Maar, werd zij in staat gesteld veel te doen in het belang van ouderloozen, het aantal weezen wier toestand dringend voorziening vereischt is nog groot. Telkens wordt de hulp der Maatschappij voor die ongelukkigen ingeroepen en daardoor wordt het Bestuur de verplichting opgelegd, pogingen in het werk te stellen, om haar inkomsten te vermeerderen.

Ziedaar, geachte lezer, wat er ons toe bracht, de medewerking te vragen van eenige letterkundigen en kunstenaars tot het samenstellen van dit Album, dat wij de eer hebben U aan te bieden. Hij, die weet hoe menigmaal bij onze talentvolle landgenooten wordt aangeklopt voor een liefdadig doel, om hun een product van hun geest of penseel te vragen, zal beseffen hoezeer wij ons verplicht gevoelen aan de dames: RONNER—KNIP, BILDERS—VAN BOSSE, WALLY MOES, de heeren CHS. ROCHUSSEN, JOZEF ISRAËLS, J. VAN ESSEN, W. STEELINK, ALFRED RONNER, voor de uitnemende teekeningen, die zij ons geschonken hebben, en wier kunstgewrochten met enkele reeds vroeger ons afgestaan door de H.H. AUG. ALLEBÉ en PH. SADÉE in zinco's werden afgedrukt en in het Album opgenomen. Tot onzen spijt was een van het tweetal teekeningen van Mej. M. DE CLERCQ, zoo ook de aquarel van den heer LE COMTE van dien aard, dat zij niet gereproduceerd konden worden, of onder de reproductie te veel in waarde zouden verliezen. Met andere maken zij een belangrijk deel uit van de portefeuille van aquarellen en teekeningen, die naar wij hopen, ten bate onzer pupillen eens een plaats zullen erlangen in de portefeuilles of kabinetten onzer Maecenassen.

De Heer RUD. J. KYZER heeft met de hem eigene welwillenheid ons vergund, een afdruk te doen nemen van een paar kunstwerken uit zijn rijke verzameling. Wij hebben gemeend ons voor de aquarellen van de Heeren TEN KATE en SCHOLTEN van de oleographie te moeten bedienen om de oorspronkelijke zooveel mogelijk nabij te komen. Bovendien, nu ze los in het cahier zijn ingelegd, kunnen zij ook in lijst gezet, tot sieraad van huiskamer of ander vertrek dienst doen.

Ons voornemen om aan het Album de grootte en vorm van de Kerstnummers der bekende geïllustreerde bladen te geven, hebben wij op raad van deskundigen laten varen. Zij beweerden, dat drukwerken van zulke afmetingen moeilijk een bergplaats in een boekenkast of op een boekenhanger vinden, een poosje van het kastje naar de muur zwerven, om ten slotte in de prullemand terecht te komen.

Al oordeelden wij nu ook dat een album, waarin de pennevruchten van Mej. COHEN STUART, de HH. DE CLERCQ, HEERING, VAN LOENEN MARTINET, SCHIMMEL, JERONIMO DE VRIES, J. H. SCHELTEMA, Jz. A. HOUCK, Dr. RITTER en andere voorkomen, zulk een lot niet beschoren zou zijn, en licht de teekeningen door het reproduceeren op een verkleinde schaal lijden zouden, wij meenden niet eigennuttig op ons stuk te mogen staan, tegen over personen, die beter op de hoogte zijn dan wij. Wij die vreemdelingen zijn op het gebied van uitgeven, hebben veel verplichting aan hen, vooral aan de Heeren J. M. SCHALEKAMP en F. ADAMA VAN SCHELTEMA, die met de grootste onbaatzuchtigheid ons terzijde stonden, terwijl laatstgenoemde ook door het afstaan van eenige zijner clichés ons in de gelegenheid stelde, het Album met den afdruk van sommige beroemde schilderstukken waaronder van GABRIËL, BOSBOOM en JACOB MARIS te verrijken. Hun zoowel als aan allen, die ons tot het uitgeven van dit Album in staat hebben gesteld, brengen wij onzen oprechten dank voor hunne hoog gewaardeerde hulp.

Ook U, geachte lezer, onzen dank dat gij ook dit: „liefdadig werk”, hebt willen steunen door het boekken u aan te schaffen, en het op milde wijze finantieel te honoreeren. Gij die een warm hart hebt voor het ouderlooze kind, dat

In zijn armoe moet vergaan,
Wanneer men 't weigert bij te staan

zult ons niet van onbescheidenheid beschuldigen, wanneer wij in zijn belang U verzoeken:

„Zoek ook een ander te bewegen tot hetgene waarin gij hem zijt voorgegaan!”

AMSTERDAM, October 1891.

Het Bestuur der Maatschappij voornoemd.

J. ATTEMA te Nijmegen.

Jhr. Mr. A. E. VAN BOELEN VAN ELJSINGA te Leeuwarden.

F. H. COBLIJN te Utrecht.

ALEXANDER DANIELS te Amsterdam, Zwanenburgerstraat.

Jhr. H. H. A. J. DE GEER te Doorn.

J. H. A. A. KALFF te Amsterdam, Vondelstraat.

M. W. SCHELTEMA Ez., op “Zandbergen”, te Amersfoort.

JOAN A. SCHMITZ te Amsterdam, Plantage.

'T ZEIL.

Krijn zeulde de eerste ben van boord en bracht de visch aan land. Dat zagen de jongens van Harmen nauw of — “Willen we eens?” — vroegen ze elkaar met de oogen en zonder een woord te zeggen, sloegen ze hun broekspijpen om, zoo hoog ze maar konden, en gingen te water als meeuwen. Dat was 't antwoord van de jongens van Harmen, die verleden jaar jammerlijk verdronk bij 't reddenden van Engelsche schipbreukelingen.

En plassend en springend, om den golfslag te ontgaan, repten de jongens van Harmen zich naar 't vaartuig om 't tweede vrachtje te halen en om 't hardst draafden ze met hun drieën terug en wierpen haastig de visch op strand en keerden weer en liepen af en aan om den buit.

Roode wangen en bruine handen en vroolijke oogen hebben de jongens van Harmen!

En Pieter, en Klaartje, en Teun, en Mie, stelden ras de visch op hoopen, want Dirk, die had 't al omgeleid, er zou afslag zijn aan 't strand en 't volk bracht manden en kuipen mee en lachte en maakte spoed, want t' avond was de visch licht slap, maar nou was de

visch nog best.

Japiks kuierde over 't duin. Waarom niet? Japiks was wel is waar aangemonsterd, maar eerst morgen zou hij zee ingaan. — Aardig! Als je nou zoo op een duintop

staat en je kijkt naar 't land dan is 't land toch veel en veel ruimer dan 't je ooit placht toe te schijnen. 't Is waar: de groote akkers lijken klein; hoe is 't mogelijk, dat zooveel menschen er spul over maken om zoo'n lapje grond meer of minder en de torens lijken laag, geen wonder als de schaduw van de wolken maar zóó weinig land bestrijkt, wat zou zoo'n spichtig ding dan ook vertoonen; maar je kunt een wijd verschiet zien, dat dient gezegd. --

Over de duinen en over 't bosch zie je wijd en zijd de weilanden en de akkers, zelfs tot aan gene zijde van de

vaart, achter den dijk waar de molenwieken alaan ronddraaien in 't polderland. Dat blauwe daarginds is de stad en dat witte, dat je af en toe ver daarachter in 't grijze verschiet ziet blikkeren, wel dat moet de meer zijn. Denk je, dat een zeeman geen oog heeft voor 't

NAAR EENE SCHILDERIJ VAN GABRIËL.

spiegelen van 't water? Ja zeker 't is een groote afstand, een heele afstand, hoever 't wel gaans was weet Japiks niet, hij heeft van zijn leven nog nooit gehoord van iemand, die dat eind beloopt kon, maar als je flink tuig ophad zou je toch nog al een aardig goffeltje wind behoeven om 't van hier uit in een dag te bezeilen, naar Japiks gis. Als dat land eens water was, dat zou me een dingetje wezen, dan zou Japiks op een varen gaan. Mensch, op zoo'n varen! — En de jonge man wendde zich een half slag om en zag verheugd van 't duin af naar zee. Dat was een ander gezicht.

De zee, die lag niet zoo loom voor de vlakke als 't land, wel neen 't leek er niet naar! De zee was bewe-gelijk en de zee gaf geluid, en de zee... Japiks richtte zich overeind en snoof met genoeg de zeelucht in; wel, de zee rook naar gezondheid en kracht.

Ginds aan de kim blonk een zeil, en links af lagen twee pinken aan 't garnalen visschen en noordop zag je den rook van een stoomboot, maar van kerktorens en huizen en al dat gesnor, kwam op zee niets in.

Ha! ha! Japiks zou den molen wel eens willen zien, die de zee droogmaalde, dat zou je pas een kerel moeten zijn. Japiks zag 't strand langs; zoover als 't oog reikte zoover strekten de duinen zich uit, dat was de water-keering, die God met eigen hand tegen de zee had ge-bouwd, omdat 't met een dijk toch maar alaan martelen is. Toen Japiks van deze hoogte op 't volk aan 't strand neerzag, toen leek hem al 't gekrioel en die geheele afslag kinderspel, maar Japiks was óók een menschenkind en slachtte 't volk daarginder en na eenig dralen daalde Japiks 't duin af, stak 't strand schuin over en liep langzaam langs de zeezij voort om ook bij den afslag te kijken.

De vloed was aan 't opkomen; 't water sloeg hooger en hooger op land en spoelde om Japiks's zware laarzen, straks met den zestienden golfslag zou 't gewis tot die mand kabbelen, die nu nog geheel op 't droge lag. Japiks zag naar omlaag en glimlachte tegen 't af en aan-vloeiend water; 't leek zoo schuldeloos en zoo speelsch als een jong katje en Japiks was een kerel als een boom. Er moest al een flinke storm waaien voordat Japiks buiten adem raakte en vol zelfingenomenheid stapte de jonge zeeheld voort en vermorzelde de schelpen, die op 't strand lagen, onder zijn voeten en luisterde met be-hagen naar 't krakend vernielingswerk.

Eensklaps deed Japiks een schrede terzijde. Hij ont-waarde iets dat hem zoowaar een bos tooverde op 't verweerde gelaat en dat hem zóó ontroerde dat hij den vloek, dien hij uiten wilde slechts half vermocht uit te spreken. In 't vochtige zand was een voetspoor ge-drukt... en, mal mocht 't wezen maar, ik heb er wel gekker gekend in zoo'n geval — Japiks maakte er zonde van om dat afdruksel onder zijn voeten te vernielen.

Vlug hadden die bloote voeten over 't strand gedanst, waarachtig Japiks vond 't kleine voetspoor ruim zoo mooi als de heele wijde zee of als de zon aan den hemel.

Jawel, jonge mannen als Japiks houden alleen van al wat groot is en overweldigend, dat weten we allen van jongs af, maar een rappe kleine vrouwenvoet, och heden nog toe, daar kunnen die stoere mannen dan toch zoo bij overstag raken, en Japiks was net als de rest van 't manvolk en keek maar aldoor naar 't voetspoor,

Dit diepe kuiltje was van de hiel, dan een hoogte voor de holte, dan een breedere kuil voor den bal van den voet en dan, nauw zichtbaar, een, twee, dr..., ja drie, vier, vijf kleine kringetjes, dat waren de indruk-sels van de teenen. Och God, wat een aardig bloot voetje! Japiks paste tersluiks, ofschoon niemand hem bespiedde, zijn eigen voet naast 't spoor. God beware me, wat een pooten had Japiks; hij ontstelde er van en enkel uit nijdigheid schopte hij een zee-ster een heel eind hooger op strand. Wat verbeeldde zoo'n dier zich wel om hem aldoor voor de voeten te loopen! Japiks kon veel ver-dragen maar zijn vrijheid wou hij behouden en geen mensch moest hem in den weg komen.

Vervolgens probeerde Japiks om met 't voetspoor in den pas te komen; eerst lukte 't niet, toen ging 't be-zwaarlijk en eindelijk, ja eindelijk kwam 't ten naastelij uit, en, altijd langs 't voetspoor, liep Japiks naar den afslag.

En wie denkje nou dat, van nabij bezien in 't laatste voetspoor stond? Wel, wie zou 't ook anders zijn dan Geurte.

Geurte lachte, en hare witte tanden leken witter dan ooit tusschen de roode lippen en nevens de blozende verbrande wangen, en Geurte's oogen schitterden als kleine sterren.

O ja, jawel, mooi was de ernst op 't regelmatig gelaat van de weduwe, die er alleen voor stond om van vijf wilde jongens, vijf bezadigde mannen te maken, en mooi was de glimlach van de jonge moeder tegen 't baker-kind aan haar borst, en mooi was de vertrouwelijke oogopslag van de bruid als ze haar bruijom aanschouwt, maar veel en veel schooner was, in Japiks oog, de wisseling van ernst en vreugde op 't gelaat van 't jonge meisje, dat zoo vrijmoedig en onbevangen rondkeek en zoo'n onverholen schik had in haar leven. Er kon geen schooner schepsel zijn dan Geurte, dat was onmogelijk. Waarachtig Japiks had er niks geen spijt van dat hij 't duin verliet om naar den afslag te kijken. 't Is waar, zaken had hij er zoozeer niet, maar zijn voordeel vond hij er toch, toen hij met Geurte de mand met visch naar 't dorp beurde.

't Was avond, Japiks lag, zoo lang als hij was, op 't duin naar den zonsondergang te kijken. 't Gebeurde niet veel dat hij er rustig den tijd voor nam om de zon te zien ondergaan. Hoe lang vielen de rosse stralen over 't rimpelend klotsend zeevlak. Morgenavond om dezen tijd zou Japiks, als 't een beetje wou, de kust wel al bijna uit 't oog verloren hebben. En Japiks dacht aan 't dobberen van 't schip en 't klotsen van den golf-slag; 't was hem als werd hij reeds gewiegd op de deining en dommelig sloot hij de oogen bij 't ruischen der zee. Maar slapen, neen, slapen dat is geheel iets anders. Japiks had lang in 't zonlicht gekeken, voor-dat hij de oogen sloot, en schoon hij nu niets aan-schouwde, zag hij toch heel duidelijk in allerlei kleuren 't kleine voetspoor van 't strand dansen voor zijne oogen en Japiks lag zoo lang op 't duin tot de maan opkwam, maar tot slapen kon hij niet komen en in zichzelf ge-keerd trok hij eindelijk af. Wat maalde Japiks er langer om of de zon of de maan aan den hemel scheen: aan zijn hemel gloorde een ander schijnsel,

— Geurt-te — Geurt-te dreunde de zee hem achterna: 't was geen uithouden langer en Geurt-te — Geurt-te — tikte de huisklok. Als nou de heele wereld vol is van Geurte, hoe wil je dan dat een mensch juist haar uit zijn hoofd zal zetten. Praat er niet over, 't is onbegonnen werk. Japiks raakte heel niet onder zeil dien nacht en soesde tot den morgen over, — nou ja over alles en nog wat: ik hoef niet alles te zeggen.

't Was vroeg dag, toen Japiks naar 't strand trok, want hij had vóór zijn afreis zoo nog 't een en ander te bedisselen.

Gistermorgen had de zeilmaker de zeilen afgeleverd, die hij had opgelapt. "Denk er aan, Japiks, dat je ze in tijds naziet", had de schipper gezegd, "de zeilmaker is een oud man en als er wat aan 't werk mankeert geeft 't later licht martelen aan boord." Japiks had 't op zich genomen, maar je begrijpt gisteren door den afslag en ne-enne zoo al meer was er van 't nazien niets gekomen en Japiks zou 't nou even doen; voor dat er te veel volk bij den weg was.

Japiks ging in 't schuurtje, sleepte de zeilen op een kruiwagen en reed ze naar buiten tot daar waar de weg helde naar 't strand, toen stuurde hij, linksaf, 't duin op met een vaartje. Daarna trok Japiks 't zeil van den wagen, maakte de touwen los en liet 't pak zich ontrollen, sprong zelf ijlings naar omlaag en spreidde naar rechts en links 't zeil uit om 't na te zien. — Zoo'n zeil is een heele lap als je 't uitvouwt. Van 't midden af had Japiks met de punt in handen, waarachtig een heelen kuier te maken vóór hij 't glad uit kon spreiden. En toen hij Geurte boven langs 't zeil zag gaan, toen speet 't hem terdege dat 't zeil zoo'n uitgestrektheid was.

"Heijo! Morgen Geurte!" riep hij, door de handen naar omhoog, en Geurte zag lachend naar omlaag en riep "Goemorgen Japiks" en vrijmoedig door den afstand, die hen scheidde, riep ze plagend: "Wel Man, wat heb je 't druk, zeg, tel je de steken?"

Japiks antwoordde niet, hij tuurde naar omhoog. Grijsblauw was de hemel, en, als doorzichtig goud, scheen 't zonlicht op het geelachtige duinzand, en midden van die fijne kleuren stond Geurte. Geurte met de blozende wangen en de heldere kijkers en den lachenden mond; 't ochtendkoeltje deed de blonde korte kroesharen loswaaien uit 't witte mutsje. De heiligen in de kerk hadden lichtkransen om 't hoofd, dat kwam hun zeker zoo toe, maar Geurte, schoon ze geen heilige was, had al 't hemellicht en alle aardsche mooi tot meerderen luister, zou Japiks dan niet weldoen met haar te aanbidden? Geurte was toch niet voor niet zoo bekoorlijk geschapen, neen, neen, dat zou zonde zijn, dat kon de bedoeling niet wezen.

In gedachten verzonken ontblootte Japiks 't hoofd.

"Hoe is 't, kun je geen begin maken, moet ik je helpen?" Klonk 't uitdagend van boven.

"Doe dat" zeide Japiks knielend op 't zeil om 't na te zien.

"Ja, dat kun je begrijpen" zeide Geurte.

"Als je niet komt, dan haal ik je" dreigde Japiks.

"Zet maar geen groote mond" schertste 't meisje, "vóórdat je bij mij bent ben ik al lang aan 't strand."

"Probeeren?"

"Mij goed" zeide Geurte onbezorgd en stelde zich lachend in postuur om weg te loopen. Japiks kon hare vlugheid nooit evenaren, daarvan was ze vast overtuigd, maar de jonge man zag 't ook zoo in, en beproefde niet eens om haar na te loopen, maar hebben wou hij haar toch. Hij liet zich voorover vallen op 't zeil, werkte zich plotseling met knieën en ellebogen een eindweegs omhoog en rekte 't lichaam en strekte den armen tastte en vatte, ja, waarachtig hij bereikte zijn doel, hij greep Geurte bij den enkel.

"Laat los!" riep Geurte en trachtte haar voet los te wringen, maar Japiks gaf geen kamp. Nu hij den zachten warmen voet voelde worstelen in zijn groote sterke hand, nu had hij des te meer zin in 't spelletje, en "ja dat kun jij nu begrijpen" zeide hij en Japiks lachte; niet met den mond alleen. God beware, neen, Japiks lachte met 't geheele wezen. Zoo'n schik had Japiks op dien mooien morgen. Nog één stoot met de knieën en nu had Japiks Geurte vrij wat beter onder bereik, maar den trappelenden voet bleef hij vooralsnog omklemmen, hij wou zijn voordeel niet terstond prijsgeven. "Hier liggen voetangels en klemmen" spotte hij.

"Wacht u voor den hond" zeide Geurte en ze bukte zich snel en deed alsof ze bem in de hand wilde bijten. Toen liet Japiks den voet los, sloeg de armen om Geurte's hals en kuste haar op beide wangen. Of ze wou of niet, Geurte moest zich gevangen geven.

"Laat los" zeide ze blozend.

"Zul je dan niet wegllopen?"

"Neen, neen!"

"Op je woord van eer?"

"Och jawel, malle jongen."

"Wat zeg je daar?"

"Niks."

"Ik zal je maar gelooven" zeide Japiks edelmoedig "daar — tot verzoening dan" en lachend kuste hij haar weder. Geurte spartelde tegen maar 't baatte niet, ze herkreëg hare vrijheid pas, toen 't Japiks goeddacht haar die te schenken.

"Akelige plaaggeest" riep Geurte de vuist toonend, en haar muts terechtzettend, vervolgde ze "en nou ga ik weg."

"Pas op" dreigde Japiks opstaande. 't Meisje zag hem lachend aan, terwijl ze overlegde, wat ze doen zou. Ze wilde er niet voor uitkomen, dat ze voor de overmacht bukte, maar nog veel minder wilde ze toonen, dat de onderwerping haar in 't geheel niet onaangenaam was. Die Japiks mocht zich eens gaan verbeelden, dat ze om hem bleef, maar ze zou 't hem wel anders laten merken "t Is waar ook" plaagde ze "ik moest je helpen aan je werk hè? Onhandige domoor, die je bent, kun je het dan weer niet alleen af?"

"Jij weet 't" zeide Japiks, in 't minst niet gekrenkt, door deze wraakademende woorden "en die 't weet mag 't zeggen."

Geurte liep over 't zeil. "t Is toch een heele lap" zeide ze eensklaps nadenkend geworden en ze bleef staan om 't zeil te bezien.

"Daar weet je nou net alles van af" antwoordde Japiks met een knipoogje "wat was ik gauw bij je, en ik moest er toch dwars over heen." Geurte bloosde en lachte en

toen weer ernstig zeide ze "ik dacht eigenlijk om wat anders."

"En waarom dan?" vroeg Japiks verwonderd. Geurte's zonnig gelaat zag zoo bewolkt, maar — ze was toch 't mooiste meisje dat hij ooit zag.

"Ik dacht om een storm" zeide Geurte.

"Om een wat?" riep Japiks verbaasd en schaterend van 't lachen vervolgde hij "om een storm! Ja dat vrouwvolk aan wal heeft er ook al veel verstand van."

"Meer dan je denkt" zeide Geurte en Japiks vervolgde:

"Een storm, als ze een bruinvisch zien, hollen ze land in en als 't zeil maar even bolt, schreeuwen ze al om hulp."

"Gunst, wel neen, volstrekt niet" verzekerde Geurte.

"Och wat! je bent al geen zier beter dan de rest" en weer lachend "dat denkt me daar in eens om een storm, alleen omdat ze een zeil op 't strand ziet uitgespreid. Wel heb ik van me leven!"

"Is dat dan zoo gek?" vroeg Geurte.

"Natuurlijk" zeide Japiks, "wacht ik heb een werkje voor je, dan zal die tobberigheid wel slijten. Toe, pak aan en toon eens wat je mans bent", en, haar een punt van 't zeil overhandigend, ging hij voort "ik zal die punt nemen en we loopen elkaar te gemoet tot die vouw. Goed zoo, hier, houd vast de twee punten en nu ik de vouw en dan alles zóó tegen mekaar, kun je 't houden? Best, blijf dan een ommezentje zoo staan, dan zal ik de bovenzij behandelen" en Japiks snelde de duin op.

"Er is een lasch in!" riep Geurte hem waarschuwend achterna.

"Ik zal komen" riep Japiks terug, terwijl hij de bovenzij van 't zeil dubbel en nog eens dubbel omvouwde om daarna met 't zeil over den arm af te dalen. "En daar was ik" zeide hij opgewekt "laat me nou eens zien waar de lasch is?"

"Kijk, hier."

"Dat ziet er leelijk uit" sprak Japiks de verstelling betastend.

"Zou 't kwaad kunnen, denk je?" vroeg 't meisje bezorgd.

"Och, kwaad dat is nou weer zoo groot gesproken. Goed is 't natuurlijk niet, want je begrijpt zelf, zóó biedt 't weinig weerstand, maar als 't met 't weer wat meeloopt och, dan heeft 't niet veel te lijden. Wie weet, misschien houdt die lasch 't nog wel langer uit dan wij."

"'t Is toch ook niet gezegd dat je zwaar weer zult krijgen."

"Wel neen — en als 't boos weer is, zie dan kun je met een sterk splinternieuw zeil net even goed in 't ongeluk raken. In 't tuig zit 't hem niet, 't is meer of 't je meeloopt met weer en wind en dat moet je natuurlijk toch overlaten... maar ik wou toch om een lief ding dat ik die lasch gisteren had bespeurd" en zijne helpster ontheffend van haren last, bemerkte hij de verhoogde kleur, die ze door inspanning verkreeg en zeide goedkeurend: "Dat heb je er nog al knap afgebracht voor zoo'n kleine meid."

"Wel! nou nog mooier, je verdiende dat ik geen hand meer voor je uitstak" lachte Geurte, maar terstond daar op vroeg ze toch: "En — wat nou Japiks?"

"Nou, mee naar boven en 't zeil oprollen" en Japiks vatte Geurte bij de hand en trok haar met zich mede.

"Ziezo, nu jij dezen hoek hier en ik dien daar. Kijk zoo je hand er in, en nu een omvouw, en nu omslaan en oprollen, stijf! stijf hoor en gelijk blijven, pas op je tellen. Sjoep! daar gaat ie!"

En met hun drieën, Japiks, Geurte en 't zeil buitelden ze naar den voet van 't duin. 't Oude stijve zeil kraakte bij iederen omslag alsof 't om zijn leven te doen was, maar Japiks en Geurte lachten bij 't werk; hoe meer inspanning 't omrollen kostte, hoe meer schik ze hadden. Ze waren jong en sterk, Japiks en Geurte, en ze hadden handen aan 't lijf, wel mochten ze lachen om 't kraken van dat oude wrakke zeil! Met een knikje van zelfvoldoening zagen ze elkaar aan, toen 't zware karwei was afgeloopen. Geurte zette de handen in de zijden en richtte zich overeind om even te bekomen.

"Toe" maande Japiks ongeduldig, zet je knie er op dan zal ik er het touw omdoen, naar beneden drukken, vaster? Zoo, juist... en nou hier aan deze kant, hug, mooi... en nou verder rollen. Hé Meid, hoe is 't, scheid je er uit?"

"Moet... 't nu al aan boord gebracht?" stamelde Geurte.

"Wel zeker" zeide Japiks verwonderd over Geurte's ontzetting "zeg hoe heb ik 't met je, denk je bij geval dat de visch wel aan wal zal komen, als wij op 't duin blijven zitten kijken."

"Ik dacht, dat je morgen pas weg zou gaan."

"Neen hoor — we gaan vandaag" zei Japiks vroolijk "en ik voor mij ben er blij om; al dat langs den kant loopen verveelt toch op den duur".

"Ja, dat is wel zoo" stemde Geurte zuchtend toe en zich vermannend duwde ze, met schouders en heupen de rol zeildoek wel een half slag om. Japiks hielp haar zwijgend, hij was geheel in zijn arbeid verdiept. De glimlach over zijn gelaat gold zijne helpster niet, och neen, welke flinke kerel denkt aan de meisjes als hij zijn geliefkoosden arbeid staat te hervatten. — 't Was een lust Geurte te zien en hij mocht haar bijzijn gaarne, maar voor vast neen, voor vast zou Japiks toch nog niet bij haar voor anker komen, dat had later al den tijd en 't vrije leven ginder op de ruime zee, zonder zorg en zonder kommer was den jongen man lief bovenal. Als hij Geurte met zich aan boord kon nemen dan, ja dan was 't natuurlijk heel was anders, maar de eigen morgen zeilde hij uit en wat hadden ze dan aan elkaar? Dank je, Japiks zou vooreerst die vastigheid maar uit zijn hoofd zetten, als hij terug kwam kon hij er zijn gedachten nog eens over laten gaan, en wie weet... wie weet. — "Dank je" sprak Japiks, toen 't zeil aan strand lag "je hebt je flink geweerd Geurte; als ik weer kom, reken er dan maar op dan neem ik je aan voor 't afladen."

"Wanneer zal dat zijn?" vroeg Geurte met een flauwen glimlach.

"Ja wanneer zal dat zijn" herhaalde Japiks schouderophalend en, gereed om aan boord te gaan, waar hij nog van allerlei tot de afvaart beredderen moest, stak hij haar de hand toe en zeide vriendelijk: "Vaarwel Geurte tot ziens."

"Tot ziens" zeide Geurte toonloos.

"Wensch je me niets?" vroeg Japiks.

"Goede reis en — behouden thuiskomst Japiks" zeide Geurte 't hoofd opheffend en hem aanziende.

"Zoo mag ik 't hooren" riep Japiks vroolijk "dag Geurte, dag Meid, 't ga je goed."

"Van 's gelijke" zeide Geurte met een traan in 't oog en toen Japiks haar omhelsde, toen liet ze hem begaan. Ze spartelde niet tegen maar — ze lachte ook niet meer.

"Stoot me af" beval Japiks in 't bootje staande terwijl hij den riem greep en een loshangend touw binnen boord haalde. "Maar ik ben alleen" zeide Geurte omziend of er ook iemand tot behulp in de nabijheid was.

"Juist daarom, jij bent de eenigste die ik 't vragen kan."

Geurte vatte met beide handen het boord en zette zich schrap, maar hoe ze ook werkte haar krachten schoten tekort.

"'t Is krabbelen" lachte Japiks. Geurte stelde zich ruggelings tegen de roeiboot en duwde met 't geheele lichaam, maar ze kwam er niet verder mee. Toen sprong Japiks uit de boot en stelde zich naast haar en trappelend achteruit totdat 't zeewater hen tot de knieën reikte, brachten ze zwijgend, de armen gekruist over de borst, de lippen gesloten oopen, de boot in zee. 't vaartuig rees, 't schokte, 't dobberde, 't was te water en Japiks hief de armen omhoog, wendde zich om en liep een paar pas verder en wipte er in terwijl hij riep. "Nou Geurte denk er aan, zorg dat je er bij bent als ik terugkom. Ik heb je aangemonsterd."

"Ik zal er wezen" beloofde Geurte en van verre groetten ze elkaar nog. Toen ging ieder zijns weegs en 't strand was verlaten.

"'t Was laat op den middag. Al 't huiswerk was afgedaan en Geurte liep nog even vóór den schemer den dorpsweg ten eind om uit te kijken naar 't schip waar Japiks op was.

Onder de kust, waar 't water zoo geel scheen, lag de ondiepte, waar 't maar al te vaak schipperen eischte om er flink over heen te scheren. Geurte wist van haar broers, hoe de manschap aan boord in de handen wreef als 't vaartuig zonder tobben over de ondiepte raakte. — "Dat is dat" zeiden ze dan, "nou kan de reis beginnen." —

In 't verschiet, ginds een heel eind verder, waar de golven zoo hoog en wit opstuiven, daar strekte de bank zich uit, die valschaard, zoo in 't geniep onder water, jawel, maar ze hadden hem in den kijker, geloof dat vrij en 't zeevolk wist waar de geul lag en stuurde er doorheen, dat 't liefhebberij was om aan te zien. Maar Geurte, neen iedereen, wist niettemin hoe 'n kwaad water 't daar was en hoevelen er bleven met stormweer, als ze geen roer konden houden. Daar was, Geurte had 't met eigen oogen aanschouwd, verleden jaar die Engelsche stoomboot vergaan, en 't meerendeel van 't volk was omgekomen en daar was Harmen's vaartuig tot splinters geslagen en de manschap was barmhartig verdronken ten aanschouwe van hunne vrienden en betrekkingen. Maar de Engelschen hadden geen weg geweten op deze kusten en niet altijd gelukkig, stond de zee zóó hol als toen met dat noodweer, toen Harmen den dood in de golven vond. Geurte had meermalen de reddingboot behouden aan wal zien komen als zij volk afbracht van de vaartuigen die op gindsche gevaarlijke bank in nood verkeerden en — wel neen Geurte vreesde niets. Dansend

was Japiks vaartuig over de ontdiepte gegleden en nu dobberde 't, voorbij de bank en voorbij alle gevaar, in 't ruime sop.

Kijk, 't leek Geurte of Japiks al op één hoogte was met de booten, die gisteravond uitgingen, maar wie niet op zee vaart heeft geen juisten blik op zulke dingen.

Dirk, die zoo net van stad terugkwam, voegde zich bij haar op den uitkijk. Dirk kneep de oogen half toe en vertrok 't gelaat, en weerde met de hand 't licht af en wendde zich rechts en links en tuurde in 't verschiet en zeide "Zoo — zijn ze toch nog uitgegaan van morgen."

"Wist je dat dan niet?" vroeg Geurte.

"Wel neen ik, toen ik van morgen wegging om te venten, was 't dorp nog in de rust."

"En hoe weet je dan dat "de Volharding" uit is?"

"En ik zie 't voor mijn oogen!" zeide Dirk verbaasd.

"Waarom?" vroeg Geurte. Zij wist dat die eene schuit, 't dichtst bij die andere rechtsche, Japiks vaartuig was maar zien, neen Geurte zag alleen een viertal donkere punten, die zich afteekenden tegen den helderen horizon.

"Ik zie 't aan de kleur van 't zeil" zeide Dirk "de Volharding voert een roszer zeil dan een van de anderen."

"O zoo" zei Geurte in zichzelf gekeerd. Zij kon geen onderscheid bespeuren en 't leek wel of 't haar hinderde. "De Volharding is bijna bij met de anderen hé?" vroeg ze.

"Noué" zeide Dirk met een scheef gezicht, en weer turend naar 't verschiet en naar boven ziende om den wind na te gaan, sprak hij.

"Met dezen wind in vol zee en den gang van hun schuit reken ik voor 't naast dat ze een knap uur zeilens van elkaar verwijderd zijn."

"Och kom" zeide Geurte weer teleurgesteld. "Zou je denken dat 't zóó veel scheelde!"

"Op zijn minst" zeide Dirk en Geurte, zag 't zeevlak mistroostig langs.

De laatste stralen der ondergaande zon verguldden de grijsgroene witgekuifde golven. 't Was een mooi gezicht. Ach maar, wat baat zoo'n zon haar schoonheid als ze daar toch maar zoo eenig mee moet staan te prijken in 't hemelruim. — In gedachte verzonken ging Geurte naar huis. Wel neen, ongerust was Geurte in 't minst niet, wat ter wereld viel er te duchten? Was Japiks dan de gevaarlijke kusten niet ontzeild en was hij niet volkomen veilig met zulk kalm weer in de volle zee? En dan — had Dirk niet zoo maar terstond zonder van iets te weten Japiks vaartuig herkend en zijn plaats bepaald en zou God, die alles ziet, dan 't oog sluiten en Japiks vergeten? neen dat kon niet, zóó ongeloovig van gemoed wou Geurte niet wezen. O zij die liefhebben bezitten, zulk een vast onbeperkt vertrouwen dat ze zich krachtig voelen bij tegenspoed.

"En duikend en dansend op de golven en zachtken's dobberend heen en weer lijkt 't kleine vaartuig op 't zee-ruim een enkel stipje en niets meer; 't westewindje bolt de zeilen en leutert lustig door 't want en langzaam, zinkt in grijze nevel de kust weg van 't Vaderland."

O, ho djo! hoog is de hemel en diep is de zee en onmetelijk ruim 't verschiet, maar wie een ware zeeman is, die telt dat alles niet.

Eenzaam is wie te tobben zij bij nachten en bij dagen; maar gelukkig de man die vroolijk blijft ook onder stormvlagen.

Één enkele dunne plankenrij scheidt den zeeman van zijn graf, maar 't volk daar ginder aan den wal: 't is er niet verder af.

Die vreezen voor weerlicht of hagelslag of krijgen een ongeval, maar een varengast weet van dat alles niets, en een zeeman vreest niemendal."

Zoo ongeveer zong Japiks toen hij aan 't varen was op de wijde zee en zijn vrienden die stemden vroolijk met hem mede.

"Jawel" mompelde Japik's vader, "roem maar niet zoo luide."

"Bewaar je liedjes voor later, aan wal klinkt 't eens zoo mooi" raadde de schipper.

"Dan zullen we ze later aan wal nog eens herhalen" beloofde Japiks lachend en hervatte zijn gezang, en zijn vader en de schipper schudden glimlachend de wijze hoofden. — Och wat, zoo is de jonkheid, dat zingt in den morgenstond — en als hun avond valt en als hun stem verstomt? Geen nood dan zingt allicht een ander weer: 't lied van jeugdige overmoed verstomt nimmer, en al houden de ouden van dagen de ooren gesloten, zoo liggen ze de gansche ziel te luisteren, daar kun je vast staat op maken.

De avond viel, ach 't was meer dan tijd om 't gezang te staken, er was boos weer ophanden.

Donkere zware wolken dreven snel door 't luchtruim en donkere golven beukten 't slingerend vaartuig, de regen kletterde op 't dek en 't zeeschuim klotste over 't boord.

"Geen nood!" en Japiks wendde zich af van zijn vriend, die met hem de wacht had en stak de handen in de zakken en drentelde naar de plecht en zag uit en zijn kameraad, die net als hij, van geen gevaar hooren wou, stond ginder met zijn rug naar 't verder gezelschap en zag eveneens uit en floot. Och God, wat een uitkijk!

"Kom" maande de schipper en de manschap, die op 't dek niet noodig was trok af. Misschien was hun nu nog rust gegund, wie weet hoe spoedig en hoe lang hunne krachten vereischt zouden worden.

De maan brak af en toe door de wolken heen en verlichtte 't onheilspellend schouwspel en de strakke ge-laatsstreken van de mannen, die op den uitkijk stonden. De storm brulde over de dreunende golven en gierde door 't tuig. Zoo viel de nacht. De manschap was niet ter ruste gegaan, lang, zeer lang, hadden ze gewaakt en gepraat daar omlaag maar allengs waren ze stiller geworden, sommigen waren in gedachten verdiept, anderen waren ingedommeld. Toen alle stemmen zwegen leek 't geweld van den storm toe te nemen, maar gevaar, neen gevaar was er nog niet, Japiks mocht zoo'n storm wel.

Wat een jacht in de lucht! wat een gang in 't water! en 't dek, kijk 't dek glom, als een spiegel, van 't nat en 't was glibberig om te begaan, ja zeker 't kostte bij tijd en wijlen zeemanschap om op den been te blijven.

't Geluid van naderende schreden op 't natte dek

wekte Japiks uit zijne bewondering, half ontstemd over de stoornis wendde hij zich om en stond tegenover zijn vader. Als je je niets te verwijten heb dan hoef je niets te duchten, maar toch ontstelde Japiks toen hij zijn vader in 't aangezicht zag en den uitroep van verrassing bestierf hem op de lippen, maar, juist alsof hij wel gesproken had, antwoordde zijn vader hem en zeide. "Ja Japiks daar ben ik. Ik had er geen rust bij, weet je."

"Maar" zeide Japiks geruststellend "de bui is nog pas aan 't opkomen en de koers is goed, we vermogen nu nog niets."

"Dat is 't ook niet" zeide de oude zeeman.

"Wel nou, wat is 't dan?" vroeg zijn zoon.

"'t Is — 't is — ja jongen ik weet niet wat 't is, maar ik heb er geen rust bij."

"Zoo" zeide Japiks nadenkend "dat is gek."

"Ja" vervolgde zijn vader "ik voel me beklemd op de borst."

"Anders kun je toch wel tegen 't zoele van den storm vader."

"Dat zou ik meenen — maar 't is 't zoele niet Japiks."

"Heb je dan een gezicht gehad Vader?"

"Neen, maar 't leit me toch zoo op de leden dat er een ongeluk staat te gebeuren. Ik wou er tegen de anderen geen spul over maken, maar beneden blijven kon ik niet en mij dacht ik moest jou maar eens opzoeken."

"Ja, ik kan 't ook niet gebeteren" zeide Japiks schouderophalend, maar hartelijker vervolgde hij "als ik jou was Vader dan zou ik me die onrust uit 't hoofd zetten, ga maar weer naar beneden, je wordt hier drijf nat voor niemendal en als er wat te doen valt, zullen we je roepen."

"Neen" zeide de oude man beslist "ik blijf bij je Japiks."

"Nou, zooals je wilt" zeide Japiks de kraag van zijn vaders oliejas omhoog slaande.

"Kijk, Japiks ik heb zoo bij me zelf overlegd dat als ons een ongeluk mocht overkomen, een mensch weet toch maar niet wat hem bij leven of sterven te wachten staat, dat we elkaar om je moeders wil dan niet mochten verlaten. Als 't dan zoo wezen moet dat een van ons, of wij beiden moeten omkomen dan zal 't nog een troost voor haar zijn te gelooven dat jij en ik samen waren tot 't laatst en God beware me dat ik haar dat ontnemen zou; 't is licht 't laatste wat ik voor haar doen kan. De sloof zal 't hard genoeg hebben als ze mij of jou moet missen, maar daar kunnen we niet voor, 't leven is niet anders, maar haar vertrouwen, Japiks, zie je haar vertrouwen, dat mogen we niet te kort doen."

En Japiks maakte een zitplaats voor zijn vader gereed zoo beschut mogelijk en zeide "Gaaf er zitten Vader" en vroeg na eenig stilzwijgen: heb je soms nog iets Vader?"

"Neen" zeide de vader "wat zou ik hebben Jongen, 't is niet gezegd dat ik sterf en als ik jou mijn tabaksdoos geef en jou overkomt wat dan ben ik 't ding kwijt op den koop toe?"

"Ik heb nog wat geld op zak" zeide Japiks.

"Dat had je waarachtig ook wel thuis kunnen laten", merkte zijn vader op.

"Ja, ik heb er niet aan gedacht. 't Is maar dat je 't weet vader hier in dezen zak heb ik 't."

"Ik zal er aan denken" beloofde de vader kalm.

"Anders nog iets?" vroeg Japiks.

"N — neen of ja — als 't wezen mocht Japiks dat ik je moeder niet meer sprak, zeg haar dan dat ik bij je bleef, zooals ik haar beloofde en doe haar mijn groeten; ik heb een beste vrouw aan haar gehad. Help 't mensch waar je kunt Japiks en wees inschikkelijk voor je broers en zusters, bedenk dat je de oudste bent."

"Ik beloof 't je Vader."

"Afgesproken" zeide de vader en beide mannen schudde den elkaar de hand. "En nou jij Japiks heb jij bijgeval een boodschap mee te geven?"

"Ook, de groeten aan moeder en aan de broers en zusters. Klaas is al mans genoeg om mee te varen Vader als... ik er eens niet meer wezen mocht... en Vader als 't zoo trof dat je Geurte ontmoette..."

"Jawel?" en de vader zag zijn zoon aandachtig aan.

"Als je haar dan zeggen woudt..."

"Nou —"

"Dat... dat — ik haar nog wel bedank voor haar hulp Vader en... en... neen anders niet."

"Ik zal 't overbrengen mijn Jongen." Japiks wendde 't hoofd af en zag strak in zee en zijn vader bleef zwijgend voor zich uit staren.

De wind stak meer en meer op, de regen droop in stroomen langs de glimmende olieassen en slappe zuidwesters en den gansche nacht over waakten vader en Japiks bij elkaar om moeders wille.

Met 't aanbreken van den dag nam de storm in hevigheid toe.

"'t Wordt meenens" zei er een van de bemanning.

"'t Begint te spoken" zei een ander.

"Als we 't maar zoo kunnen klaren, dat we binnen zijn voordat de bui losbreekt" zei een derde.

"De schipper maakt jacht om thuis te komen."

"Of hij gelijk heeft; de man slacht mij, als hij vóór 't vallen van den nacht over den bank heen wil."

"We halen 't niet, de wind is ons tegen."

"We hebben nog al den tijd."

"Wat al den tijd" bromde de schipper "we hebben ook al den tijd noodig zou ik meenen."

"Wat kunnen we doen?" vroeg er een en liet de armen machteloos neervallen.

"Dat is geen reden om aldoor naar de bui te loeren, zoo'n bevaren zeeman ben je ook niet dat je een storm weg kunt kijken."

"Als we voor den nacht maar binnen kunnen vallen."

"We halen 't toch niet."

"Dat zal ik niet zeggen."

"Och kom, en je ziet zelf hoe we martelen met tegenwind."

"We moeten de bank ontzeilen" kwam Japiks vader tuschenbeiden "als we een streek meer van de kust blijven, komen we beter onder den wind en we zullen lichter de geul kunnen indraaien."

"Er is geen tijd voor zoo'n omweg, vlak langs de kust met een zwenk voor de geul, dat is mijn raad."

"Ik heb 't er niet op, om met weer als dit zoo dicht onder de kust te zijn" zei een ander.

"De kortste weg is de beste als de tijd nijpt."

"Maar we vorderen niet."

"'t Staat te bezien."

't Was en bleef vechten tegen wind en golfslag.

"We loopen te veel naar de kust" verklaarde de schipper ten leste "ik zie der zóó geen kans op om binnen te vallen, we moeten de ruimte in. Hier Jannes' zijn raad was de beste."

In Godsnaam dan de ruimte maar weer in. De mannen trokken de zuidwester vaster over 't hoofd en zetten hooge schouders en stampvoetten op 't natte zilte dek heen en weder en, een weinig zijwaart om den wind te ontgaan, stuurden ze immer verder van de kust recht zee in.

De omweg moest ruim genomen worden en tegen 't vallen van den avond was 't vaartuig in volle zee en de bemanning tuurde naar 't kenteeken om te wenden en op de geul aan te houden.

"Nog niets in 't zicht?"

"Niets."

"Japiks kijk toch, jou oogen zijn jonger dan de mijne zeg, zie je daar dien weerglans niet glimmen op 't water, zoo, daar — daar, is dat 't spiegelen van den vuurtoren niet?"

"Me dunkt... ik zou zeggen... Ha! 't licht? 't licht!" en Japiks wees naar de golven in 't verschiep en klopte zijn maat op den schouder. Ja waarachtig! allen zagen 't thans duidelijk en klaar hoe 't licht van den vuurtoren schemerde over 't water.

Aanhouden op 't licht — nog — nog — nog — nog een ommezentje verder, nog een stootje — zoo —.

"We zullen den wind lekker mee hebben" riep Japiks, "als we wenden; dat zal gaan. Hoera, we zullen de geul kranig doorgaan Jongens, let er maar op wat ik zeg."

"We zijn er nog niet" mompelde Japiks's vader.

"'t Zwaarste komt nog" zeide de schipper, maar Japiks en zijn maat schudden elkaar de hand en lachten. Voor den wind! neen maar nou zal 't wel losloopen!"

"Om?"

"Nog niet."

"Nu?"

"Neen."

"Nou?" De schipper maande met een handbeweging tot geduld, aller blikken rustten met belangstelling op hem. Nog één blik naar den nu duidelijk zichtbaren lichtschijn op de golven in 't verschiep en eindelijk klonk 't lang verbeide bevel tot wenden.

Japiks's vader schudde 't hoofd. "Te gauw" zeide hij en de man, die naast hem stond, haalde de schouders op. "Ja 't zal bij 't kantje af zijn, maar misschien loopt alles mede en zijn we van nacht veilig thuis."

Of 't bij 't kantje langs was! In angstige spanning zag 't scheepsvolk hoe 't vaartuig bij deze richting vlak bezijden de geul zou belanden, maar toch was alle kans op behoud niet verloren. Bij dezen gang van 't water en vol zeil op, zou 't schip wellicht over de bank gejaagd worden door den stormwind. Jawel zoo'n storm heeft ook zijn voordeel en de zeilen werden met verende krachten in top gehaald. De zeilen waren zwaar van 't nat en de touwen stroef en de wind bemoeielijkte het werk, maar 't ging toch en vol hoop zagen de mannen uit naar de uitkomst van hun pogen.

Snel dreef de stormwind 't vaartuig vooruit, al dichter

en dichter en dichter naderde 't schip de zandbank, de golven werden wild en de mannen tuurden over boord, zou er water genoeg zijn boven de bank om hen voor stranding te behoeden? Geen uitgehongerd roofdier tuurde ooit scherper naar zijn prooi dan deze mannen, in 't duister, zagen naar 't woelende water onder de kiel van hun schip, geene ter dood veroordeelde overdacht ooit zóó aanhoudend zijn kansen tot begenadiging dan deze mannen den diepgang van hun schip overpeinsden, waarvan zij tot een halve duim de maat uit 't hoofd kenden.

Ze naderden in angstige spanning de bank, ze waren boven de helling, 't water stond hoog, 't zou gaan... 't vaartuig sleepte. Oh! 't schip schokte en de golven beukten op den vastgezetten romp en 't want kraakte en de schipper wendde zich af met een vloek.

"We zitten" zei er een.

"Als Haarlem" zei Japiks en nog had Japiks een glimlach om de lippen; 't was de eerste stranding die hij bijwoonde en Japiks was onbezonnen, hij zag geen gevaar.

"We raken met iedere golfslag vaster in 't zand."

"Misschien zien ze ons van daarginder."

"Ze vermogen ook al niet veel, de wind staat vlak op 't strand."

"Maar als ze ons merken zullen ze 't probeeren."

"Ik heb er van de bank zien afbrengen, die er vrij wat slechter aan toe zaten dan wij."

"Haal 't zeil naar omlaag" bromde de schipper, wat sta jelui hier verwezen te kijken terwijl de heele boel uit elkaar werkt. Allo, Japiks steek de handen uit den mouw als een kerel."

't Zeil stond bol gespannen en de mast kraakte onder 't geweld dat hij lijden moest. Japiks en zijn maat poogden 't naar omlaag te laten glijden, maar net dat ze de touwen in handen namen schoot een rukwind uit, 't zeil gaf mee maar 't werd te sterk gespannen en 't scheurde vlak bij den lasch af van de onderstang en woei omhoog.

"Kappen", riep Japiks vader en Japiks kroop den mast in als een kat.

"Toe dan" maande de schipper, schoon er geen aanmaning noodig was, want Japiks was al boven en trok zijn mes om 't touw te kappen.

God beware, hoe groot was 't zeil! nu 't door den razenden storm omhoog gezwaaid, als een reuzenarm zwaaid en sloeg door de lucht; als Geurte 't zeil nu eens zien kon wat zou ze ontstellen!

Die Geurte hè, wat zag ze er aardig uit dien middag van den afslag en wat hadden ze een schik gehad toen ze 't zeil oprolden met elkaar... maar waarom had Geurte later zoo effen gekeken? Hij Japiks had haar toch niets misdaan. Nou ja een zoen, 't is me ook heel wat, een zoen; 't zou Geurte wel meer in haar leven overkomen zijn en als ze er niet van gediend bliefde, zou ze zich wel verweerd hebben, maar ze had er om gelachen.

"Maak toch af," schreeuwde de schipper van omlaag en Japiks zette van nieuws af alle kracht op 't los snijden van 't touw. 't Zeil woei op en flapte naar omlaag en sloeg Japiks op 't hoofd en de armen, maar Japiks hield zich best. Zijn arm verdoofde door de slagen van 't zeil maar toch sneed hij door 't touw en hij voelde dat zijn bezinning hem begaf, maar hij bedwong zich om zijn taak te voleinden. Kijk, 't leek Japiks als wilde 't oude

zeil zich wreken over de geringschatting die 't eenmaal ondervond. Geurte had toch geen gekheid gepraat toen ze 't "een heelen lap" noemde, 't leek klein toen 't in 't zonlicht zoo rustig lag uitgespreid, maar nu — nu 't zich omkrulde en in-een vouwde, om flappend en trekend zich weer te ontplooien en dan als lood zoo zwaar neer te vallen als wilde 't hem te pletter slaan, nu was 't wrakke zeil een geduchte vijand geworden. Japiks kon 't zeil niet overmeesteren maar zijn laatste krachten, zijn laatsten schemer van besef gebruikte hij om zich van 't zeil te ontdoen. De touwen, die 't hielden, waren doorgesneden en, voortgedragen door den stormwind, woei 't groote zeil omhoog om als een donkere vlek te verdwijnen in de duistere ruimte. Japiks zag 't na, hij zag hoe 't zweefde en draaide en buitelde en samenkromp tot een frommel en uitwoei tot een vlek en Japik's hoofd werd zwaar en zijn oogleden sloten zich, hij meende Geurte's bleke gelaat door een nevel te zien, zijn armen vielen vermoeid langs zijn lichaam en met een doffen gil viel Japiks uit 't want voor de voeten van den schipper en "t Lag me zoo bij dat er een ongeluk zou gebeuren" zeide Jannes en neerknielend bij zijn bewusteloozen zoon trok hij dezen aan den arm en schudde hem heen en weer "Japiks, Japiks dan, kom tot jezelf als een kerel, 't is nou geen tijd van te kooi te gaan."

Japiks kreunde.

"Laat hem blijven" maande de schipper "de regen zal hem goed doen, als ze ons zien van de kust af, dan kan de dokter hem morgen onder handen nemen."

— Als ze ons zien van de kust af — Japik's vader sprong te voet als een jongen en liep naar de plecht en keek uit. Hij zag de duinen zich afteekenen tegen 't duister verschiet, hij zag hier en daar door den regen heen 't onzeker schijnsel van de verlichte vensters der kleine huizen uit 't visschersdorp en hij zag de donkere woedende golven als een wolk van wit schuim verstuiven op 't strand.

't Draaiend licht van den vuurtoren wentelde gelijkmatig van duister tot licht van licht weer tot duister, maar hoe Jannes ook tuurde hij zag 't noodsein maar niet uitzetten, er daagde geen hulp. Ze waren nog niet gezien van de kust af — en maar al aan dreunden de golfslagen tegen de kiel van 't gestrande vaartuig. Toen was 't dat Jannes de angst bekwam en beide handen als een roeper voor den mond brengend gilte hij om hulp, maar de afstand tot 't strand was veel te groot, de storm overstemde den roepende en zijn kreten gingen verloren.

Werd er niet een licht op den omloop gebracht of leek 't maar zoo? Neen 't was geene vergissing, de lantaarn werd waarlijk van den toren uitgestoken en 't sein zou niet onopgemerkt blijven. Een lichtje scheen te dwalen van de duinen tot 't strand. O wel neen, 't was geen gezichtsbedrog. Goddank, daar glansde 't, 't lichtje en daar was er nog een en nog een; de lichtjes dwaalden niet langer, ze repten zich regelmatig naar 't strand en de redding zou dagen.

De golven sloegen over boord en spoelden een stuk van de verschansing mede — spoedig — spoedig, haast je rept je 't want in!

Jannes nam Japiks in 't want en sjarde hem vast. 't Was de schipper die met eigen hand Japiks hoofd steunde en Dirk, die indertijd zelf een zoon verloren had, zat aldernaast hem in de touwen en hield den jonkman vast. Dirk's houding was gewrongen en de touwen striemden hem in de schouderholte door duffel en baaitje en alles heen dat 't bloed door de huid scheen, maar toch liet Dirk niet af, hij voelde om zoo te zeggen geen druk of hinder maar 't was hem als beleefde hij ten tweede male hoe 't hem te moede was toen zijn jongen lag te sterven. En nog was de boot niet in zee gelaten.

"Vader" prevelde Japiks "ben jij daar?"

"Ja waarachtig" klonk 't antwoord "houd je flink Japiks mijn jongen 't zal alles wel terecht komen."

"Hebben — ze — ons gezien — van de kust...."

"Wel zeker ze zijn al op weg" loog Jannes.

"Ze zijn hier kort bij" bevestigde de schipper en Japiks sloot de oogen en ging weer onder zeil.

De mast trilde.

"Ze zullen moeite genoeg hebben om bij ons te komen" hernam de schipper "en 't schip is niet van de stevigste; 't kon onze laatste nacht wel wezen. Jongens denk er aan en als een van jelui wat op zijn geweten mocht hebben dan is 't nou wel tijd om een goed woord om vergeving te doen." De schipper was een geloovig man, die een afkeer had van onwaarheid, maar toen hij zich aan God's hoede aanbeval toen vergat hij geheel zijn laatste leugen en voelde zich toch gesterkt door zijn gebed

De waker bij 't kustlicht die 't zeevlak telkens overziet, bespeurde wel met eenige moeite maar toen ook duidelijk 't donkere punt bij de zandbank en hing 't sein uit. Een schip in nood. — Zoo'n sein is als eene opwekking.

Wat nood dat Krelis's vingers krom stonden van de jicht, zijn lantaarn brandde toch maar 't allereerst en Barend was juist van zins om ter rust te gaan, maar hij vergat zijn koorts en schoot zijn buis weer aan en repte zich naar buiten en nou ja rillerig mocht Barend even wezen, maar licht in 't hoofd of onbekwaam om te helpen daar had hij geen last van, zoo slim was 't nog niet met hem gesteld, en de jongens van Harmen trokken 't dorp door en bonsden tegen deuren en vensters om 't volk te wekken.

De boot werd voorgebracht. O, licht was de last voor de paarden, want jong en oud, vrouwen en kinderen liepen mede om te trekken en te duwen en tot spoed aan te manen; de jongens van Harmen draafden weer 't voorst in de rij en weerden zich als mannen. Geen optocht kon schooner zijn dan zoo'n vervoer van de reddingboot naar 't strand, als ze door hulpvaardigheid wordt voortgestuwd.

De paarden werden losgemaakt en van de wind gekeerd en, buiten adem, met verwaide haren en natberegenden gezichten toefde 't volk bij de boot vol ongeduld 't oogenblik verbeidend dat de bemanning gereed zou zijn om in te stijgen.

Ziet daar, daar met de lantaarns om ze bij te lichten kwamen ze aan. Voorop, in 't gele oliepak waardoor zijne breede gestalte nog forscher leek kwam Gijs en onder 't voortgaan gespte hij zich den kurken zwemgordel

vaster om 't lijf. De regen glinsterde op zijn glimmend pak en 't licht der lantaarn weerkaatste op iedere plooi en scheen uit elke vouw; dan volgde lange Jan, wien de waterlaarzen nog niet al te best voegden naar 't scheen, zoodat hij er zich instampte onder 't loopen en naast hem met den groenen zuidwester ging zijn neef, die den kraag van zijn duffel had opgezet en vlak daarachter trad een der roeiers, die om vrij te zijn in zijn bewegingen, zijn gebreide wambuis droeg maar zijn bonten muts flink over de ooren had getrokken; voor 't oogenblik zat hij niet zoo warm in de kleeren als zijn maats, die in bruin en zwart pillow met rood baaien boezeroens getuigd waren. De mannen kwamen nader, de laatste voorbereidselen werden gemaakt, de boot werd zorgvuldig nagezien en met een blik op 't sein van den vuurtoren werd er beaadslaagd over de te nemen richting.

Toen stegen de mannen in, de boot ging te water en de mannen, die op 't strand waren groetten en de vrouwen drukten zwiingend de armen tegen de borst, als wilde ze de onrust in hun hart dooddrukken, maar de jongens van Harmen die rakkers, die sprongen als gek langs 't strand en ze gilden "Goeie reis!" en ze wuifden met de mutsen. Waarachtig 't leek of 't een pretje was om bij nacht en ontij ter redding te varen zoo'n drukte maakten die jongens van Harmen; maar wie zou 't hart hebben om ze te verbieden?

Recht tegen een golf op en recht weer naar omlaag en naar bakboord en stuurboord over zijde zoo voeren de mannen zee in, tot ze uit 't gezicht dreigden te raken, maar daar waar ze in vol zee kwamen, was 't geweld hen zóó tegen dat ze teruggeworpen werden; weer geprobeerd en nog eens en nog eens, 't ging niet: even voorbij de ondiepte speelden de golven zoo op en was de wind zoo hevig dat 't vaartuig teruggeslagen werd als een kinderbal. De mannen probeerden 't meer zijwaarts en brachten 't iets verder maar juist toen ze hoopten 't gewonnen te hebben moesten ze 't opgeven.

"'t Gaat niet" zeide een oude visscher meewarig.

"Och God, ze komen terug" zeide de vrouw van Gijs.

"Ze zullen 't toch niet opgeven" vroeg Harmen's weeuw bezorgd.

De boot kwam aan.

"Was 't al te laat?" vroeg er een.

"Heb jelui ze gezien?"

"Wie zijn 't?"

"Waar zitten ze?"

"'t Is de Volharding, ze zitten vlak bezijen de geul."

"Ik was er wel bang voor" zuchtte er een en 't was Geurte als verstijfde ze van schrik.

"We moeten hulp hebben" sprak Gijs, "wellicht dat we 't dan klaren."

Negen man traden naar voren en zetten een breede borst en balden de vuist als om hun kracht te toonen. Ieder van die negen had een vrouw of een moeder of een meisje aan wal maar dat weerhield hen geen oogenblik en niemand poogde hen tot blijven over te halen. Ja toen Cornelis leek te aarzelen omdat hij de kostwinner van zijne moeder was, toen zette de oude vrouw hem aan, zeggende, "Ga Cornelis, houd je niet op om een oud mensch als ik, aan die mannen daarginder is meer verloren." En Cornelis ging als een held en een paar

vrienden gingen met hem: 't gold een eer om te mogen helpen.

Op nieuw ging de boot te water en op nieuw ving de worsteling aan en weer en weer werd de boot teruggeslagen, maar de derde poging gelukte en de juichkreet der toeschouwers over 't welslagen was een laatste groet en een laatste aanmoediging voor de bemanning. Achter de hooge, bruischende golven was de boot schuilgegaan, er zou nog al wat tijd mee gemoeid zijn eer ze kon weerkeeren, maar schoon er niets te zien of te beleven viel, toch toefde 't volk maar alaan bij 't strand. Ze waren de duinen opgelopen om van die hoogte de boot te volgen met de blikken, maar de regen, en de zeedamp joeg hen in 't gelaat en knipoogend hadden ze er allengs van moeten afzien. Maar nog konden ze van de plek

niet scheiden, voor de verontruste gemoederen was 't in huis te eng en ze wilden hun nood wel eens klagen tegen elkaar. Geurte hoorde hoe Japiks moeder zuchtte om man en zoon en hoe vrouw Harmen haar bemoedigde, maar Geurte zelf zuchtte niet en ze sprak geen woorden van troost maar ze bleef bleek en zwijgend turen in 't duister onzeker verschiet.

"Zoek je wat Geurte?" vroeg Pleuntje, en Geurte schudde ontkennend met 't hoofd en wendde zich treurig af.

Pleuntje was in onrust over haar bruijom, Japiks's maat, en ieder had een woord van beklag en deelneming voor Pleuntje maar Geurte, ach Geurte had welbezien niemand aan boord en men liet haar alleen. Geurte kon vrij naar huis gaan, haar vader en haar broers waren aan wal en verkeerig had ze niet; wat deed Geurte op

NAAR EENE STUDIE. PENTEEKING VAN P.H. SADEE.

't strand? Maar toch bleef Geurte. Ze doolde van de duinen naar 't strand en van 't strand naar de dorpstraat en keerde zich dan weer om, als kon ze 't niet van zich verkrijgen om de zee uit 't oog te verliezen.

In 't eind, juist toen de morgen lichtte aan de kim, zag iemand de boot van verre naderen en met hernieuwde spanning schoolde 't volk te zamen om de komst af te wachten. Wat al tegenheden heeft zoo'n boot te overwinnen om goed en wel aan land te komen, maar eindelijk, eindelijk, eindelijk lukte 't toch. O hoeveel malen waren de hoofden in de boot geteld door de bezorgde blikken aan 't strand, maar 't scheen aldoor als was er een te min en beurtelings was door ieder met ontzetting gedacht: Als 't de mijne eens was! —

"Geurte, jij ziet licht scherper dan ik en ik durf mijn oogen niet vertrouwen, kun je ze onderscheiden ginder in de boot?"

"Jawel" zei Geurte.

"Zijn ze er allen?"

"Ik — ik tel er een te kort."

"Och God! en Geurte zie je Jannes?"

"Ja" zei Geurte.

"En Japiks?" Geurte zag naar de boot en ontstelde en doodsbleek staarde Japiks's moeder in 't aangezicht; ze behoefde niet te spreken.

"Mijn jongen!" kreet de moeder en Geurte wrong de handen maar ze uitte zelfs geen zucht.

"Wees gerust Moeder we brengen Japiks mede, maar hij heeft averij beloopen en is nog een beetje overstuurd, weet je," zoo stelde Jannes zijne vrouw gerust en Geurte stond er bij toen Japiks uit de boot werd gebeurd. Ze had er voor gezorgd, dat ze getrouw aan haar eens gegeven woord, er bij was, toen Japiks terugkwam maar ach God! hoe geheel anders was deze terugkomst dan wat ze zich had voorgesteld!

Zeker, er was vreugde over de redding en er was vreugde over 't weerzien voor iedereen maar niet voor Geurte. En Geurte trad met gebogen hoofd achter de mannen die Japiks naar huis droegen. De blijde terugkomst leek haar schier eene begrafenis en onder haar boezel om hem voor regen te behoeden, droeg Geurte, Japiks's druipnatten zuidwester en onder 't boezel streelde ze de binnenzijde van den bol; misschien zou Japiks 't hoofdedksel wel nooit meer behoeven en Geurte omklemde den zuidwester vaster en vaster en ijde met betraande oogen naar huis.

Maar Japiks had eerlang den zuidwester wel noodig en hij ging zelf naar Geurte om zijn eigendom terug te ontvangen.

Geurte was alleen; de zuidwester hing naast hare bedstede.

"Ik kwam om die" zeide Japiks met een wenk naar den zuidwester.

"O" zeide Geurte den zuidwester van den spijker nemend.

"Scheelt je wat, Geurte?"

"Mij? heden neen, wat zou me schelen?"

"Kom je me dan bijgeval weer eens helpen Geurte?" vroeg Japiks.

"Je vindt er geen baat bij" schertste Geurte "als ik je help, vraag 't liever aan een ander."

"Laten we 't dan nog eerst eens probeeren. . . . in ernst Geurte [licht komt 't dan beter af."

"En Japiks zeg me, toen 't zeil omhoog woei wat dacht je toen wel?"

"To en dacht ik meest om jou Geurte."

ALKMAAR.

A. C. E. COHEN STUART.

UIT DE EENZAAMHEID.

Zeg van niemand iets kwaads, indien ge daar niet zeker van zijt; en mocht ge dat zijn, vraag dan u zelve af: "Waarom zeg ik het?"

De wetenschap is de voorhoede op den marsch van het gezond verstand. Legt zij de bijl aan de wortels van het oude woud, dan hebbe zij te zorgen dat een nieuwe en kostelijke plantengroei de open plek inneme.

Er schuilt meer verdienste in 't onderdrukken van een hartstocht dan in 't wreken eener belediging.

BUSSUM.

H. J. SCHIMMEL.

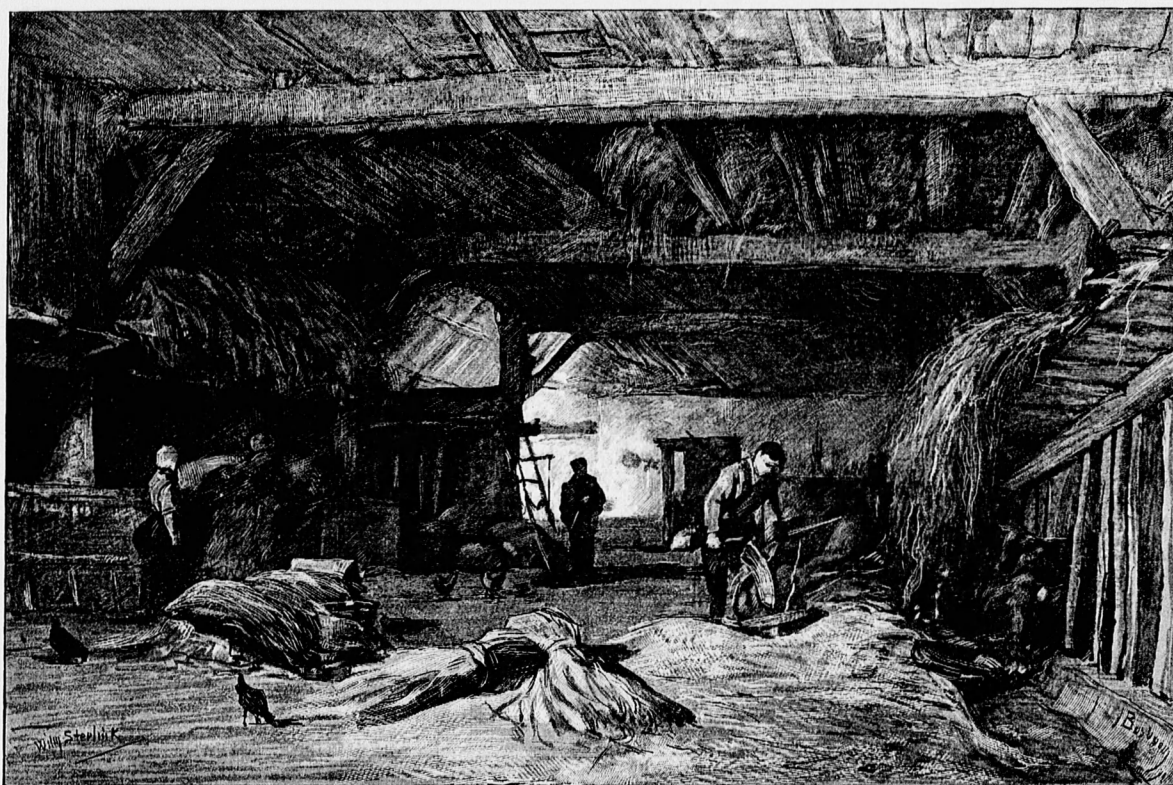
DE VOETZOO

EN

DE KROON.

“**B**edenk dat wij zusters zijn en in dienst van denzelfden meester,” zeide de voetzool tot de kroon.

“Ik uwe zuster!” hernam deze verontwaardigd, en wat doet gij dan toch daar beneden in het slijk en het stof!”

Naar de Schilderij van J. BOSBOOM.

“Ziet gij het niet!” antwoordde de voetzool, “ik maak dat gij omhoog blijft in de ruime lucht en in de zon.”

Zoudt gij ons niet hetzelfde kunnen antwoorden, nederige arbeiders die het grove werk opneemt om ons den noodigen tijd voor fijne en uitgezochte bezigheden te verschaffen? Zijt ook gij niet

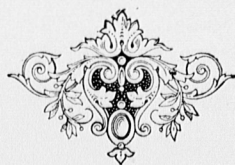
de voeten van die Maatschappij, wier hoofden u niet kunnen verachten of zij zouden onzinnig moeten zijn. Bepottelijk is de menschelijke hoogmoed die zijne achting evenredigt naar de soort van het werk en niet naar de kloekheid des werkmans; die weigert een gelijken eerbied te bewijzen

aan eene gelijke plichtsvervulling, die het nederige of het nuttige onderworpen heeft aan het schitterende en overtollige, den arbeider versmadende, wien men den oogst dankt, welks afschildering den kunstenaar beroemd maakt.

EMILE SOUVESTRE.

Toen eens eene dame de bekende liefdadigheid van Dr. Reijndolts ten behoeve van een wees inriep, zeide zij, nadat hij een ruime gift had gegeven, "als de knaap oud genoeg is, zal ik hem den naam van zijn weldoener leeren kennen, opdat hij u steeds met dankbaarheid moge gedenken". — "Doe dat niet," zeide hij, "gij zoudt verkeerd doen: wij danken immers de wolken niet voor den regen? Leer hem hooger op zien en Hem danken, die wolken en regen beiden gegeven heeft."

“DE EERSTE ROMAN.”

Ze was nog zoo jong, nauwelijks zeventien jaar en haar donzige wangen gloeiden nog zoo echt kinderlijk als ze, vergetend dat ze al, sedert een jaar, lange kleedjes droeg, met haar jongere zusjes stoeide.

Met een lichten klank van verwijt riep Mama dan: “maar Clara!” en met grappige deftigheid liet ze de jongeren aan haar spel en werd ernstig voor zoo ver ze ’t kon zijn. ’t Was ook zoo moeielijk om, dáár aan ’t strand, niet meer kind te zijn met de kinderen en — natte voeten — och! ’t was zoo heel erg niet — al vond Mama het “unfashionabel.” —

Maar — er kwam een dag dat Clara van zelf stiller werd; dat ze met droomerigen blik de groote, onschuldige, blauwe oogen over de zee liet gaan, zonder de golven te zien — dat ze zuchtte en bloosde als ze alleen was; wáárom begreep ze nauwelijks zelf.

’t Was nadat zij hem had ontmoet, “den Lion” die alle vrouwenharten met storm veroverde.

Jong, slank en knap, een rijk wel opgevoed man, gewoon om met vrouwen te schertsen, te komen, te zien en te overwinnen, was hij Clara’s getrouwe ridder geweest van het oogenblik af, dat hij aan “Mama” was voorgesteld. Hij was beleefd, “aux petits soins” maar hij was even beleefd en oplettend voor Mama en voor tante Julie die mank liep, een toer droeg en bijna zestig was. Maar Clara merkte dat niet op; ze vond hem zóó mannelijk, zoo ridderlijk flink, zóó geheel en al de belichaming van de romanhelden waarvan ze gelezen had en gedroomd, dat zij zonder ’t zelf te begrijpen hem aanmoedigde en met bijna kinderlijke naïeveteit zijn nabijheid zocht.

Hij scheen het niet te zien, dat een weinig later in ’t seizoen, Clara, als hij haar aansprak, blozend en verward nauwelijks een antwoord vond en hem bleek en met angstige oogen vervolgde als hij een ander ’t hof maakte.

Hij was ’t gewend dat vrouwenharten hem te gemoet kwamen.

— En Mama vond hem “a perfect gentleman” zij mocht hem gaarne, want hij kon zoo vroolijk babbelen en lachen over alles en niets, als zij met haar haar dochter aan ’t strand wandelde.

’t Was toevallig bijna iederen morgen gebeurd dat hij haar tegenkwam en, alsof ’t van zelf sprak wandelde hij mede.... tot dat ’t hem op de badplaats begon te vervelen.

Rozenketenen zijn niet sterk en een man als hij kende geen andere.

Hij zou vertrekken naar Parijs; “dáár leeft men eerst, Mevrouw!” zei hij lachend, maar ’t bal in ’t badhuis wilde hij toch nog meêmaken voor hij scheidde.

’t Kwam — een heerlijke avond! Clara opende met hem ’t bal; zij zweefde in zijn armen door de zaal; hij danste zoo verrukkelijk.

In haar eenvoudig wit kleedje met één enkele bloeiende roos op de borst zag zij er betooverend uit. Hij vond dat ook, want zij was zijn danseuse, bijna den geheelen avond.

Buiten scheen de maan, blinkend op ’t zand van de duinen, zilver strooiend en spelend met haar glans over de golven die ruischend haar eentonig, indrukwekkend lied zongen.

“Rève, doux rêve, viens encore” speelde binnen in de balzaal de muziek en met hooger kleur op de wangen walsten de paren.

Clara en haar danser hadden de zaal verlaten. Met haar handen saamgevouwen om zijn arm, zag zij, met hem, naar de zee.

Haar roos prijkte op zijn borst; de wereld bestond voor haar niet meer, omdat zij naar hem opzag, als hij haar vriendelijk toelachte en tot haar sprak, — zooals hij tot vrouwen spreken kon.

Den volgenden avond zat hij in den trein en babbelde met den vriend, die hem vergezelde, over ’t Parijs dat hun wachtte met de “Amies du café Anglais”, de “Bals Bullier” en “des Etudiants”. Nu en dan rook hij eens even aan Clara’s roos die treurig verwelkt in zijn knoopsgat hing en ontbladerde; hij wierp haar eindelijk ’t portierraampje uit en — stak een cigarette op.

Een jaar later zit Clara met haar moeder ’s avonds weer aan het strand. In het Badhuis dansen de paren, en als eensklaps de wals “Rève, doux rêve, viens encore” haar in de ooren klinkt, omvat Clara Mama’s schouders en buigt haar hoofdje aan moeders borst. — Met vriendelijk medelijden ziet de oude dame op haar dochter neer en fluistert: “Kindlief, ik weet ’t wel, ’t was je eerste roman, schrei maar gerust” — en glimlachend strijkt zij over Clara’s lokken terwijl ze denkt: “Goddank, ’t zijn maar herinnerings-tranen, die drogen snel weer op.”

JUSTUS VAN MAURIK JR.

Naar de Aquarel van CH. ROCHUSSEN.

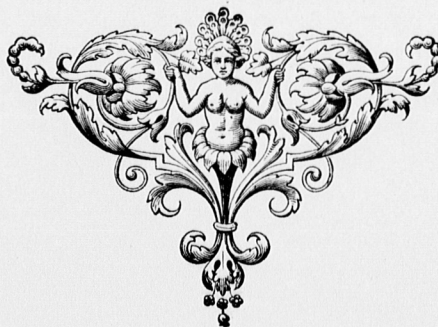
✧ VER VAN DE WERELD ✧

Ver is de wereld, ver beneden, en
ver weg in d'afstand. Als gij opklimt langs
den ruwen muur van plaggen, en omhoog
in nevels, op den steilen, kalen rug
des heuvels, voor u uit staart in het blauw
en droomerig verschiet, en daar een hut
ziet schuilen of een lage schapenshuur,
en, omgewend, in 't uitgestrekte vlak,
dat groenend daalt en wijkt, een eenzaam meer
ziet sluimren, als een blanken, zilveren vlek, —
hoe ver is dan de wereld! Nauwlijks waar
een toren met onzekren omtrek, als
een schim, opdoemt in 't wazig blauw.

Hier is het rijk van wilde vogels, arm
en vrij, en wilde bloemen, levend van
den wind. Hier zijn de verste uiteinden van
het adernet der wereld, waar het bloed
dat in haar hart en polsen bonst, traag vloeit.
Een hek van stammen in een ruwen tuin,
een paar verkleumde, naakte kinderen, schuw
als vogels, onbeschut als 't weidend vee,
is 't eenigst, wat gij in den omtrek ziet
van heel die groote wereld, wier gejaagd,
onrustig hart ginds klopt van weelde en kunst,
van groote vragen, vinding en genie
en kostbare gedachten, hoog en schoon,
gesmeed in der beschaving heeten gloed.

En arm en eenzaam, bevend van de kou,
of zuchtend in het zweet zijns aanschijs, aan
den uithoek van het leven, schuw en dom,
gaat 't arme kind zijns weegs en grijsst en sterft,
aan al die wondren en hun tooverglans
aan al die heerlijkheên van 't lot zoo vreemd,
alsof zij niet bestonden, en leeft voort
tevreden met het eenzaam ruim omhoog
het ruw en eenzaam Hoogland om hem heen
en 't deel, door God, die bloem en vogels voedt,
voor 't harte der eenvoudigen bewaart.

HAARLEM.

J^o. DE VRIES.

LA VIDA ES SUEÑO.

*"Het leven is een droom" en hoe zou 't anders wezen,
 Bij al de onzekerheid die 't menschenhart omringt,
 Na stonden van geloof een nacht vol angst en vreezen
 Bij ieder levensvraag die zich naar voren dringt.
 Het leven is een droom, ai! hoort het angstig vragen
 Des lijdens op zijn spond; waarhenen en waarom?
 Geen stem die antwoord geeft waar hij zijn nood komt klagen
 De godgeleerdheid zelfs blijft bij die vragen stom.
 Het leven is een droom, toch zijn er zoete droomen
 Waar zich een blij verleên aan 't vriendlijk heden paart,
 't Gezegend Zondagskind aanvaardt dan zonder schroomen
 De rijke bloemenschat uit 's levens lentegaard.
 Maar 't leven is een droom,
 bij onbewolkte dagen
 Treft dikwijls onverhoeds
 een felle bliksemstraal,
 En eer 't geschokt gemoed
 naar het "van waar" kan vragen,
 Is alles weggevaagd —
 Geluk en Ideaal!
 Ja 't leven is een droom,
 maar in dat korte leven
 Is iets wat niet vergaat,
 waar alles ook verkeert;
 Het is de beste troost
 aan 't menschenhart gegeven,
 Of men ze ontvangt of geeft,
 de Liefde triomfeert!*

Naar de Teekening van Mej. M. DE CLERCQ.

ADA'S LIED.

SOLO VOOR SOPRAAN.

Fragment uit „Andreas”. Gedicht van J. H. SCHELTEMA. — Muziek van Jz. A. HOUCK.

Adagio non troppo M. M. ♩ = 60. *p mezza voce*

Sopraan Solo.. Als een plant-----je

Piano *p*

kient de lief-----de in ie---ders har-----te;

door de trou-we zal ze bloei-----en, door on---trouw ver--wel-----ken, maar

crescendo.

schoot zij eens wor - tel, zoo scheurt bij de schei - - - - ding 'n deel van de

crescendo.

crescendo.

crescendo.

f appassionata.

zie - - - - - le! O ge - dach - - - - - te, die nog snel - - - - - ler

mf

vliegt dan een vo - - - - - gel, voer dit zuchtje op uw wie - - - - - ken tot hem, de u be -

min - - - - - de, en zeg mijn ge - lief - - - - - de: ik im - - - - - mer zijn beelt - - - - - nis draag

crescendo e stringendo. *rall.* *ff* *a tempo.*

in mijn har-----te, draag in mijn har-----te, draag in mijn har-----te,

ped. * *ped.* * *ped.* * *ped.*

ff *rall.*

draag in mijn

crescendo. *rall.*

* *ped.* * *ped.* * *ped.* * *ped.* * *ped.* * *ped.*

a tempo.

har-----te!

ff *a tempo.* *stringendo.*

ff *a tempo.* *stringendo.*

Een vraagstuk aanschouwelijk behandeld.

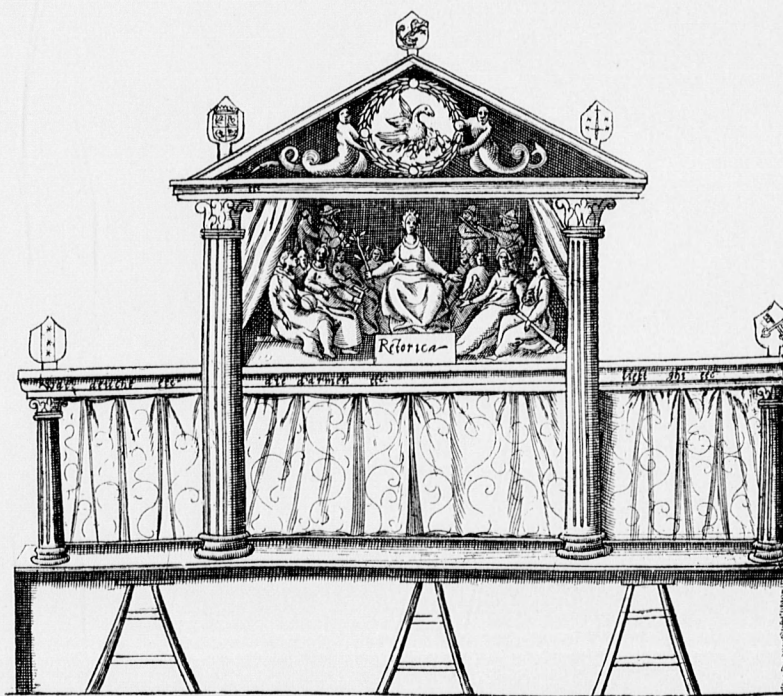
Het is buitengewoon druk op de markt te Schiedam den 6^{den} Juli van het jaar onzes Heeren 1603. Reeds vroeg in den morgen is niet alleen de burgerij, maar zijn ook de bewoners van de omliggende dorpen en steden te zamen gestroomd, om een goede plaats te veroveren ten einde oor- en ooggetuigen te zijn van 't geen geschieden zou, en ten tien ure aanvangen moest. 't Is niet de solemnele inwijding der eerste branderij die de gemeente wacht; — er zou nog menig jaar moeten verlopen vóór Schiedam aan deze industrie hare wereldberoemdheid dankte en de vaderlandsche nijverheid meerdere bekendheid in den vreemde verschaffen zou. Neen, 't is de „stichtelijke *samekomst der Rederijckers*” die zoo aanstonds zal aanvangen en wier wedstrijd zal geopend worden door de plechtige ontvangst der Schiedamsche kamer: „de Roode Roosen.” Die ontvangst zal plaats grijpen daar vóór die tent, die op het marktplein is opgeslagen

en met sierlijke tapeeten is omhangen, maar waarvan het tooneel nog aan het oog wordt onttrokken door een gordijn dat men echter op het juiste oogenblik zal zien

„Ontsluiten op 't geluid en 't steeken der trompetten.”

Niemand behoeft echter in 't onzekere te zijn, of die tent wel de rechte is: want niet alleen is zij de eenige, die men op het marktplein waarneemt, maar hare hooge bestemming wordt ook aangeduid, door een sierlijk blaazen, dat statig aan een standaard gehecht, in keurig stikwerk te lezen geeft: de Roode Roosen.” Inderdaad, menig ijverig lid van „Arbeid adelt” of „Tesselschade” in onzen tijd zou de kunstvaardigheid bewonderen, waarmee de rozenboom met een knaapje, dat eene roos in in de hand houdt, en de banderol, die om den boom is geslingerd en waarop is geborduurd, „Ansiet de jonckheit,” zijn bewerkt. Heeft zij niet alleen het onderrecht op de vrouwelijke industrijschool genoten, maar ook eene Hoogere Burgerschool bezocht, dan zou zij allicht bij het zien van dit kunststuk Hooft naprevelen:

„Ziet die duim met gouden draden
„Malen kosteleke gewaden!

De Schiedammer van 1603 echter heeft reeds te dikwerf dat blaazen gezien, om door de kunst die er uit spreekt buitengewoon getroffen te worden. Evenzeer ingenomen als anderen na hem met de stad zijner inwoning, heeft hij toch gisteren, bij den statigen intocht de eer van het Schiedamsche blaazen der Roode Roosen

opgehouden, en stoutweg beweerd, dat in fijnheid van bewerking, in het sprekende en natuurlijke der rozen, geen der blaazen van de andere rederijckers halen kon. En er waren vele rederijckers gisteren met hun blaazen in statigen optocht door de Schiedamsche Kamer ontvangen en de veste binnengeleid: zoo de Kamer van Vlaardingen,

van Maasland, Haarlem, Gouda, Ketel en Lier. Hun ontvangst was hartelijk, hun optocht prachtig geweest; niet slechts door de blazoenen „dont ils étaient aussi „fiers, qu'un noble baron de son écu gironné ou de „son blason sans brisure,” — maar vooral ook door de costumes en waardigheidssteeken van de Keizers, Prinsen, Dekens! Ouders, Hoofdmannen, Facteurs en Restrosijnmeesters, die aan het hoofd der Kamers stonden.

Doch zulk een optocht beschrijven kunnen wij niet, al kunnen wij haar ons ook eenigermate voorstellen door de keurige gravure, voor eenige jaren door Arti uitgegeven.

Dat in de „Constthoonende” optocht der stichtelijke samenkomst der Rederijckers, ook weezen waren opgenomen, ligt voor de hand. Ten hunne bate, zou de wedstrijd immers plaats hebben — en 't zou voordeel afwerpen wanneer men de voorwerpen van zooveel liefdadigen arbeid, ten tooneele zou voeren! Eilaci zij kunnen niet allen, op de planken worden gebracht. Zij zouden „de Barmhartigheid” en de „Menschlievendheid” bij haar roerende toespraken in den weg staan.

Geen wonder dat de Kamers, bijna met al hare leden aan de uitnoodiging van de Roode Roosen hebben gehoor gegeven en gekomen zijn. Want de uitnoodiging is niet alleen hartelijk, maar het doel waarmee men ten wedstrijd genood is, is edel en de prijs, de eer, de belooning die men kan wegdragen zijn aantrekkelijk. Het doel toch was

geen geringer dan in een redekunstige voordracht de vraag te beantwoorden:

Wat 't noodichst' is om d'arme weezen t'onderhouden?

Maar de beantwoording dezer vraag was 't doel niet alleen. Ook zouden de kamers moeten kampen om 't leveren van het beste *refrein* op den regel:

„Daerom wilt liefde d'armen weeskinders betoonen.”

en voor het beste *liedeken* op denzelfden zin.

Zou dus reeds de begeerte om zijn krachten te mogen wijden aan een edel doel, een werk der liefde, tot deelneming aan den kamp en naar het perk van den wedstrijd gedreven hebben, er waren ook, behalve het genot van het feestelijk samenzijn, stoffelijke voordeelen aan den wedstrijd verbonden die niet te versmaden waren. Want na op de uitnoodigings-Caerte het vernuft, wellicht uit wijze bedachtzaamheid ietwat in zijn vrijen loop aan banden gelegd te hebben door de bepaling:

„Met vijf off zes personagien wilt dat (het vraagstuk) ontfoeven
„in vijfhondert vrij-reghels vervatet een paerlijke,
„wat min of meer.....

wordt de toezegging gedaan:..... de beste krijghen openbaerlijk”

Zes, vier, twee wijnstooopen tot prijzen, zoo 't betaemt fijn.”

Hoewel nu de wijsheid der broeders rederijckers in de

noodigings-Caerte „hemelhoogh” geprezen wordt en in de „welcomstgroet” zoo aanstonds verheerlijkt zal worden — zoo heeft men toch gedachtig aan het:

Als de wijn is in den man,
Is de wijsheid in de kan,

het niet overtollig geacht, de toezegging der prijzen en premiën dadelijk te laten vergezeld gaan van de vermaning:

„Schimp en vileni, wilt hoeten klaerlijc
„Want 't is een vreucht daer Broeders
met cendraecht versaemt zijn, —

eene herinnering in onze dagen totaal overbodig.

Maar niet alleen de „bestdoeners” die het best zou ontfouwen, de vraag: „Wat 't noodichst is enz.” zouden beloond worden; ook een belooning wordt toegezegd aan de „refereijndichers.”

„O Laet noch blijken, fier.
„Een liedt op den zelve zin” men zal 't beloonen.
„Die de beste zijn, krijgghen tot hun verschoonen
„drie, twee, een wijnkannen....

mits zij binnen de perken blijven en „hun refereijn niet langer dan 13 reghels is.”

Bereidwillig als zij zijn, hebben zij reeds in hunne woonplaatsen Collecten gehouden — of 't met open schalen of bussen of inschrijvingslijsten, alleen bij de kamerleden of ook bij al de poorters geschied zij weet ik niet — en gehoor gegeven aan het verzoek om op te geven het getal *loten*, waarvoor zou worden ingeschreven. Want zulke voordrachten dienden meest ter aanbeveling eener verloting voor de stichting van een kerk, gasthuis, aalmoeseniërs- of weeshuis enz. enz. Waaruit men zien kan dat onze vaders dezelfde middelen aanwendden, die in onze dagen nog in zwang zijn, maar veelal worden berispt — terwijl zij destijds werden toegejuicht en beloond! Ja het loon voor de kamer die het meest had aangebracht zou niet gering zijn:

....die meest ingheleijt hebben, zal men gherieven
Met een zilveren *bierbeker*, raet ons intentie,
Van twaelf looden swaer, en tot assistentie
Zullen u noch volgen naer ons verhael
Baet loten en prijzen, daarvan maect mentie
Ons uit ghegheven Gaerte in 't generael.

Ook zou nog gedongen worden naar een prijs, waarvan het verwerven voor de goede rederijkers wel wat zwaar zou zijn, daar zij, vaak gewoon in tien en meerdere regels een schamele gedachte te niten, verzocht werden hun „advys te geven” niet slechts „in Duijtsche tael” maar in een vers, niet langer dan:

„Van twee vrij reghel dichts, 't zij heel oft een ghebroken sne.”

't Is waar, de prijs lokte wel aan:

„Het beste krijcht tot prijs een tinnen „Fruijtschael”
„Vol soeten wijns, daer thert wordt ontloken mee.”

maar de arbeid was ook zwaar: in twee regels een advies geven! Daar zou menig een zelfs in onze dagen van telegrammen-stijl voor optornen. — Intusschen het loon staalt tot den arbeid — en al de kamers hadden gezorgd, dat zij overeenkomstig de uitnodigings Caert gehoor hadden gegeven aan het verzoek:

„En zendt ons u spel over voor den tijd acht dagen,
„Omdat de juges te recht moghen mercken an
„Wie dat gheweest zijn de beste klercken van
„Het componeren, naer rechts behaghen.

Ook spreekt van zelf, dat voldaan werd aan het verlangen:

„Drij weken te voren (blijft niet als den traghen).
„Wilt ons uw komste dan overschrijven
„Opdat wij ele in zijn logijs doen draghen.
„Een tonne Pharo, tot ele kamers gherijven,
„Met import en excijs vrij, om vreuchts bedrijven.

Ja 't was hun ernstig voornemen te voldoen aan 't:

„Wilt doch ten beste nemen dit kleijn present
„En met vrientschap drincken zonder twist oft kijven
„Opdat met liefde ons feest mach sijn gheent,

zooals reeds gebleken was uit het gezellig consumeeren van de tonne Pharo, gisteren in hun logijs. En als zij maar mogen beginnen, dan zal iedereen zich kunnen overtuigen, dat 't voor hen niet te vergeefs gezegd is op hun Caerte:

Vooral schout faut en rediten, 't welc 't were schent
En laet u haten bloosen, die der konsten drone greist.
Ele toon hem konstich, en mace sijn konst bekent
Bij ons Roode Roosen, door Liefde aensiet de joncheijt

Maar de gaven zijn onder de kinderen der menschen verschillend. Men heeft ze, die mooie refereijnen kunnen maken, des verkiezende ellen lang: maar naast die, uitverkorenen zijn minder bedeeden die, al offerden zij er ook al hun nagels aan op, toch geen twee regels fatsoenlijk op elkaer zouden kunnen laten rijmen. Intusschen, zoo de minder bevoorrechten niet kunnen *dichten*, zij kunnen zeker *voordragen*, anders zouden zij geen rederijkers kunnen zijn. Daarom is ook voor hen de toezegging:

.... En die 't bequaemst refereijn
Zal prononceren, verkrijcht, zonder hoonen
Een overdekten kop voor sijn prijs certejn.

't Rijm echter, ook dit is certejn, heeft den dichter der Caerte tot eenige duisterheid verplicht. Hij heeft willen zeggen: die 't refereijn 't bequaemst zou prononcereen. Evenwel een „goed verstaander heeft maar een half woord noodig” zal ook wel in dien tijd gegolden hebben.

Intusschen is de lijst der voorgespiegelde belooningen nog niet ten einde.

Ooc die 't Liedeken best zinght, in 't wilde alleijn
Krijcht van gelijcken een kop voor sijn soete zeden.

En de kamer, die zich niet door den verren afstand had laten afschrikken — want in die dagen kende men nog niet onze machtspreuk: „afstanden bestaan niet meer!” — zou haar moeite vergolden zien:

„En die nog verds komen bij ons Roo Roosen gemeijn
„Krijchen twee kannen vol wijns — 't zij uit Dorp oft steden,

terwijl aan de belooningen een onvergankelijke waarde werd bijgezet door de verzekering:

„Alle prijzen zullen tin zijn, en ghesmeden”
„Met ons kamers advijs.”

Dus wilt zonder mijden, snel
der menschen herten bewegen, door soete reden,
't welc menich bedroeft hert doet verblijden, wel.

Zij hebben dan ook niet gedraald aan de noodiging gehoor te geven om door de beantwoording der gestelde

vraag „menich bedroeft hert te verblijden.” Zij zijn daartoe bijeengekomen, en hebben reeds kort na hun plechtigen inkomst de stoffelijke bewijzen van hun liefdewerk aan de weesvoogden bekend gemaakt. Het doel van hunne uitnoodiging toch was niet alleen geweest door hun „weisheijts redenen” een vraagstuk op te lossen of te „ontvouwen.” Neen, het vraagstuk was eigenlijk reeds opgelost. Er was reeds door de autoriteit antwoord gegeven op de vraag: Wat 't noodichts is om d'arme Weesen t'onderhouden?” door het besluit een weeshuis te stichten.” Zoodat de Rederijkers niet alleen in de lengte van hun voordracht — (500 regels) en het aantal der personagiën die zij in hun gewrocht mogten laten optreden (een zestal) bepaald waren, maar ook de slotsom hunner overwegingen was hun voorgeschreven. Want 't ging toch niet aan, de vraag op zulk eene wijs te beantwoorden, dat het besluit zou verijld, of in uitvoering belemmerd worden.

't Gewichtig oogenblik is dan ook voor hen op handen. Door het lot aangewezen, zal elke kamer op haar beurt haar voordracht houden. Bij het volk dat zich om de tent verdringt vol bewondering, voor de Rederijkers in hun schitterende costumes is het verlangen niet minder groot, dan van de voordragers zelve, wie uit den edelen strijd als „de bestdoeners” de prijzen zullen wegdragen. Daar wordt de trompet „gestoken” en geeft het lang verbeide geluid: 't gordijn wordt „ontslooten” en de „naar weisheijts redenen” dorstende schare ziet een vijftal leden der kamer der Roode Roosen op 't tooneel, gereed om haar in te lichten door eene Spelende Prologhe van vijf Personagiën.

Menig Schiedammer van het jaar 1603, herkende in het vijftal dat daar voor hem stond in de tent, gereed om in „een spelende prologhe” het groote doel der samenkomst toe te lichten, de personen niet, die zij anders in gewone kleeding of zondagsplunje zich langs 's Heeren straten, naar den arbeid of de kerken zagen spoeden, Wie zou ook den gevierden dichter, Nieuwpoort de Jonghe, of den kloeken schrijnwerker, of den schralen klerk van den schout terugvinden in die statige vrouw, die „Rhetorica cierlijke ghekleedt” of in „het vraghende verstandt” of in „het goetd onderricht beyde als liefhebbers der konsten statich, ghehabitueert met eene rolle in de hand”? Niemand zeker, evenmin als men in den „spotter der konst, boerachtigh ghekleedt” en in den „spijlich van reden, als een perfect burgher” den gespierden smid, wiens been ietwat naar het aanbeeld stond of den letterzetter met gekromden rug, zou herkend hebben. 't Zal ook toen wel even als nog vele jaren daarna tot de kenmerken en verdiensten van het „constigh prononceeren” behoord hebben de stem tot den meest mogelijken galmtoon te doen overslaan en in de verdriedubbeling der *r* zoowel als in het overal leggen van den klemtoon, zijn kracht te zoeken. Hoe dat zij: de cierlijke ghekleede Rhetorica treedt op, en zij verklaart zich „lekker te gevoelen” als een zeeman, die „bij de onghesteltheit van Boreas,” veilig op het land is, en in haar nopjes als een boer, die na langdurige regen eindelijk het zonnetje ziet doorbreken . . . nu zij zoo ordelijk „ziet compareeren” de rederijkers-kamers van Haerlem en andere plaatsen, wier namen en kenspreuken zij vernuftig opsomt in een

berijmde catalogus van maar 28 regels. — „Het vraghende verstandt” vraagt daarop met een verbijsterd gelaat: „wat er te doen zal zijn in die contreijen,” en verzoekt heel bescheiden aan meneer „goetd onderrecht” of hij wel zoo beleefd wil zijn 't hem „te ontspreijen” — die zich dan ook dadelijk aan 't ontspreijen? zet en in 't breede nog eens vermeld, wat iedereen reeds weet en op de uitnoodigings-kaart heeft kunnen lezen.

„'t Vraghende verstandt” is daarmede content; maar na de pause wordt het aangevallen door den „spotter der konsten” die betwijfelt of de rederijkers wel bij machte zullen zijn het vraagstuk: Wat 't noodichtst is om d'arme weezen t'onderhouden? voldoende op te lossen — en „spijlich van reden” die beweert: dat het bij die samenkomst voor een liefdadig doel, te doen is:

. Alleen om een vette muyl te ontvangen
Off malkander bescheijt te doen, als wel meer is ghebeurt.”

Zij worden natuurlijk op hun nommer gezet „door goetd onderrecht” en „vraghend verstandt” bijgesprongen door Rhetorica, die „spotter” en „spijlich” weggagen, waarop dan ook beiden vertrekken, de eerste echter met de verklaring:

Meijnen zij
Dat, s'ons daarmede quijt zijn tot hun bevrijden?
Non, non, wij blijven altijd int laboor
Met spotten en spijlich spreken t'allen tijden:

en men moet zeggen zij hebben tot hiertoe trouw woord gehouden.

Hoewel, nu deze lastige lui van de plaats verdwenen zijn, Rhetorica „bij goetd onderricht” en „vraghend verstandt” op „'t kort maken aandringt, hebben dezen een zestigtal regels noodig, de een om den toehoorders te herinneren „dat de weesvaders niet als verkouden hebben ghepractiseert om een middel voorwaer te beramen tot onderhoudt” der weezen: en de ander niet slechts om te verzekeren dat de giften die men geven zal:

d'inlegghers contour niet en zal minderen,
Maar *penningken* op *dubbel interest* uitghegheven,
(Daar de mot noch de roest niet en zal door vlienderen)

zullen zijn — doch ook, om aan de opwekking tot Cariteit toe te voegen de waarschuwing die ook heden in de duitsche spoorstations gelezen wordt in de „Warnung „fur Tasschentieben”:

Een ijegelijke bewaer sijn borse, dat binnen dees vesten
Gheen dieven met 't inlegghen gaen ruijmen de baen.

De Rederijkerskamers komen eindelijk aan het woord, en wij, wij zullen niet hunne voordrachten maar wel het geduld onzer vaders bewonderen. Want inderdaad er behoort een buitengewoon geduld toe, achtereen een zestal „spelen van sinnen” te hooren voordragen, allen loopende over hetzelfde onderwerp, en in allen bijna de zelfde personificaties optredende als: „mensch desolaat, „schriftuerlijk onderwijs, goede discipline, bewijsinghe der „liefde”, en eene twee-drietal weeskens, wier dringende behoefte het onderwerp is voor den prijskamp opgegeven. In het zestal stukken, zijn de redeneringen der optredende personificatiën allen dezelfde, en zij komen allen tot dezelfde slotsom. Heeft men reeds moeite bij de lectuur van een enkel spel niet door een gevoel van slaperigheid overmand te worden, de vaders die bij de opvoering

van het zestal wakker hebben kunnen blijven tot aan het einde toe, moeten in het bezit van lichamelijke voorrechten geweest zijn, waarvan wij ons geen denkbeeld kunnen vormen. Stel eens dat de keurbende onzer letterkundigen verlokt door een prijsvraag, in een drama of vaudeville, hetzelfde onderwerp behandeld hadde, gebonden in de uitgebreidheid, in het aantal sprekende personen, in de uitkomst of ontknooping — al werden de stukken ook opgevoerd door de coryfeën van het tooneel, zoudt gij u gaarne aan het bijwonen van zulk een wedstrijd wagen, zoudt gij u tot zoo'n arbeid in staat gevoelen, ook al geschiedde het in de open lucht, zooals toen plaats greep, en al zoudt gij weten dat geen hitte van het gas-licht u zou afmatten? Ik moet bekennen dat die voorstellingen onzer vaderen mijn begrip te boven gaan en dat ik mij geen denkbeeld kan maken hoe zij met opgewektheid er aan deelnamen. Meestal mat en centoonig, of uitermate gezocht en gekunsteld, miste men ook de accessoires van costuum en decoratief bij hunne stukken, waarover in onzen tijd misschien wel wat te veel kan beschikt worden. Want het toilet der Rhetorica was altijd hetzelfde, en de rederijker die het voorrecht had als „oprecht verstandt” of „goe discipline” of „rijkdom” enz. te mogen optreden, kwam altijd „met een boec in de handt, genaemt Godts Woordt,” of „eene roede in de handt, genoemt matige kustijdinge,” of „met een kofferke aen haer handt” te voorschijn. Ook niet door afwisselend decoratief werd het oog geboeid en

verrast, 't bleef meestal hetzelfde. Want mij bepalend tot het zestal kamers dat te Schiedam de onderhouding der weezen aanschouwelijk behandelde, werd, vergis ik mij niet, slechts een eenige verandering van tooneel vereischt, toen het Goudbloemke van Gouda, tegenover de tente der armoede waaruit de „verlatene onnoozelheit” ten tooneele tradt, „de Goddelijke liefde uit het hujs des Heijlighen Gheest, zeer schoon toeghe-maect naar den eijsch hunner name” deed optreden.

En toch, ondanks de onophoudelijke herhalingen, ondanks dat eentoonige eenerlei, die saaie referijnen en die liedekens even arm aan geest als sleepend van toon... werden die wedstrijden bijgewoond, met belangstelling gevolgd, en het doel dat men er mee beoogde werd bereikt. Menig kerk, menige liefdadige instelling, menig weeshuis dankte aan den arbeid der Rederijkers zijn grondslag, zijne voltooiing. Hielden zij zich nog lange staande door de goede zaken die zij door hunne voorstellingen zochten te bevorderen, en werden zij slechts geduld zoolang zij zich met den mantel der liefde dekten! — Zeker is het dat onze vaderen wel iets meer zich getroost en wel iets meer voor het werk der liefdadigheid hebben over gehad, dan menigeen in onzen gejaagden tijd, voor wien het „uitgeven of ondernomen met een liefdadig doel,” een reden te meer is om het ongelezen en niet met zijne intekening vereerd terug te doen geven met de boodschap er bij: „Meneer of Mevrouw doen aan zulke dingen niet.”

Naar eene Studie. Penteekening van ALFRED RONNER, Brussel.

UIT DE EENZAAMHEID.

De waarheid is evenmin te vernietigen door het stalen zwaard als de robijn door de stalen zaag. De steen, die, jaloersch op het licht van den edelsteen, dezen breekt, doet duizend schitterende prisma's ontstaan, in plaats van één.

Hervorming! Hervorming! roepen menigte van volksleiders. Hoevelen hunner zijn bereid die bij zich zelve te doen beginnen?

De last van het lijden, schijnt een grafzerk ons om den hals gebonden, terwijl hij, in waarheid, slechts het noodzakelijk gewicht is om den duiker omlaag te houden, terwijl hij naar zijn paerelen zoekt.

BUSSUM.

H. J. SCHIMMEL.

HENDRIK EN ELSIEN.

Toen Busken Huët eens een roman van Disraëli beoordeelde, maakte hij er dezen schrijver een verwijt van, dat er in zijn boek geene kinderen voorkwamen. En hij stal met die aanmerking mijn hart, gelijk hij daar den slag van had.

Mijne zeer dorpelijke vrienden Lubbert en Geesien kenden dien roman niet, en hadden van die kritiek nooit gehoord. Maar ik durf u gerust verzekeren dat, als men hun de zaak had uitgelegd, ze van Huët zouden gezegd hebben: "De man hef dubbeld en dwars' gelijk!"

Gij zult dit terstond begrijpen, als gij in gedachte even medegaat, zoo tusschen half één en één uur, en met me in de eenvoudige huiskamer om den hoek kijkt.

Het middagmaal is pas afgelopen, de overblijfselen er van staan en liggen nog op de tafel. Geesien zit op hare plaats bij het raam, en heeft kleine Elsie op haar schoot, een rondwangig dotje van ongeveer een jaar oud, met lange zijden oogharen boven hare mooie droomerige kijkers. Aan moeders los openhangend jak, het verhoogde kleurtje der kleine en een blank melkdruppeltje op den onderlip kunt ge zien, dat ook Elsie zich op hare manier heeft te goed gedaan. Maar Geesien keek nu lachend naar den vierjarigen Hendrik die, met de aardappelkrumels verdroogd nog om den mond, op vaders schouder zat, terwijl deze met hem door de kamer sprong, en zingend allerlei geluiden maakte. Allerkoddigst stond het gelaat van den kleinen jongen, want bij vaders dwaze bewe-

gingen en grappig gezang schaterde hij het telkens uit. En tevens sprak uit zijne oogen een groote angst, als Lubbert om hem te plagen zijne handen losliet, en hij slap van het lachen kreet: "Ie moe'n mij vasthollen, o vaeder, ie moe'n mij vasthollen!"

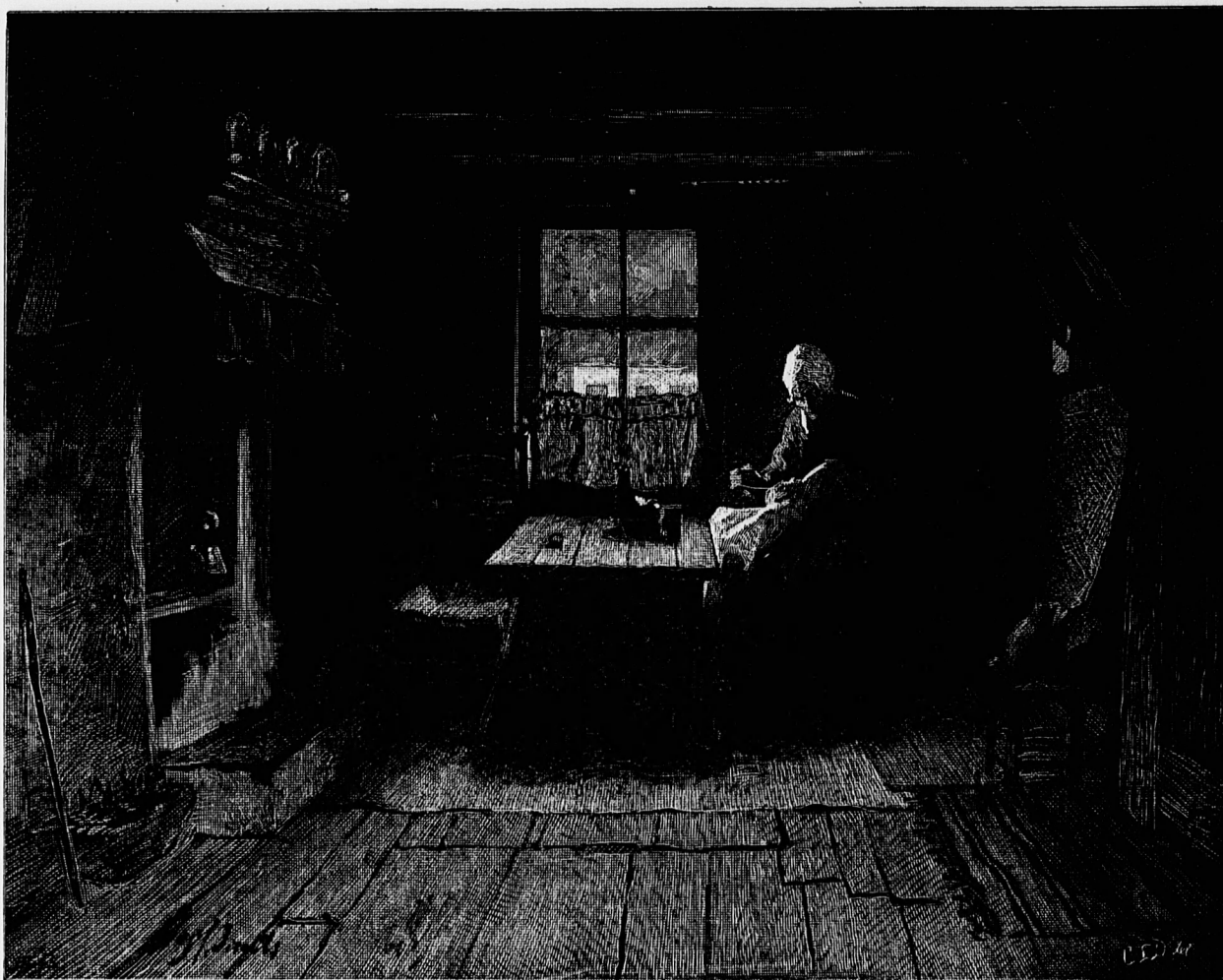
Op Elsie werd eenige oogenblikken niet gelet. Anders zou moeder wel bemerkt hebben, dat het vroolijke rumoer haar te kras was. Ze hield op met lachen, keek hoe langer hoe ernstiger, begon met het bevende onderlipje te trekken, en toen Hendrik nog eens weér een koddigen angstkreet uitstiet, liep de maat over, en barstte de kleine meid in erbarmelijk schreien los.

"Och, mien haarte!" zei lachend Geesien, en drukte het kind tegen zich aan. Lubbert zette zijn kereltje op den grond, en kustte het verschrikte Benjaminnetje, terwijl Hendrik medelijdend zich tegen haar aandrong, en haar bloote armpje streelde.

Een oogenblik later gaat Lubbert de deur uit, terwijl moeder met Elsie op den arm hem uitgeleide doet. De kleine meid kijkt weér vroolijk, ofschoon de oogharen nog nat zijn van tranen. Hendrik loopt nog eenige schreden met zijn vader mée, en wil stoeiende hem beletten om heen te gaan.

Het zonnetje had schik, leek het, in het aardige tooneel en lachte vroolijk tegen het lachende viertal.

* * *

Aan buurvrouw van Doren had men het opgedragen. Men mocht wel eens zeggen, dat zij niet op haar mondje was gevallen; men wist wel, dat ook, als zij haar hart liet spreken, "z'ie heur woorden skoon tot heur wille hadde."

Buurvrouw had schoorvoetend aan de opdracht voldaan. Ze had Geesien voorbereid op de droevige thuiskomst van Lubbert.

Met roodbekreten oogen en van schrik verbleekt gelaat liep Geesien met haar op den stoet toe, die het huisje naderde. Lubbert lag met gesloten oogen, terwijl de mannen hem behoedzaam naar binnen droegen en te bed legden. Hij was van een' hooiberg gevallen en op het hoofd neêrgekomen. En het zalige jonge huwelijksleven zou een einde nemen.

Nu en dan scheen wel even het bewustzijn van den ongelukkigen man terug te keeren. Het leek wel dat zijn oogen dan vrouw en kinderen zochten. "O wisse, zei Geesien later met tranen op de wangen, wisse, goed bij kennis was hie! Mit zien heufd kon hie 't niet meer doen, die stumpert, moar hij nikte ons toe mit zien oogen!"

En medelijdend liet men haar "in dat geloove". Immers het was een klein, klein lichtstraaltje op dien duisteren dag, toen Lubberts ademhaling al zachter, al onhoorbaarder werd, en het eindelijk in het vertrek, naar het teekenachtige woord doodstil was.

Had Geesien ooit vermoed, dat het in een menschenhart zoo stil, zoo ledig, zoo doodsch kon zijn, als in het hare op dien dag, en gedurende de dagen en weken daarna?

Helaas!... Als een veêr zoo licht was de last geweest, toen Lubbert werkte wat hij kon, en Geesien uitzuinigde wat mogelijk was. Al juichend hadden ze samen hem gedragen.

Helaas! Van dat schrikkelijke oogenblik af aan droegen hare schouders een zwaar kruis. En zij had het alléén te torschen.

Zij ging uit werken, en de menschen waren haar zeer genegen. Waren er meer dagen in de week geweest, zij zou geen enkelen zonder werk en verdienste hebben doorgebracht. Moedig streed ze, en hare kinderen bemerkten niet veel van haar' strijd. Zij konden immer rekenen op een vriendelijk woord van hare lippen, op een hartelijken blik van hare oogen. Zelfs in haar bestraffen en straffen verloochende zij zelden haar liefderijken aard.

"Goed op Elsien passen, mien jongen!" was haar woord, als de kinderen naar school gingen. — "Ie meugen Elsien niet allienig loaten, Hendrik! Zu' je broaf op heur toezien, mien knaopien?" Zoo luidde haar vermaan, als zij de deur uitging en de kinderen alleen achterliet. En Hendrik kweet zich voortreffelijk van zijn plicht.

Toch was het een harde strijd, dien ze voerde, want al liet men het haar niet aan hulp ontbreken, er was altijd zooveel noodig, zoo menige behoefte riep telkens om vervulling. En ze kon, ze wilde niet meer klagen dan onvermijdelijk was. Liever ontbeerde ze zelve, opdat de kinderen zouden hebben wat hun toekwam.

Zoo hield ze vol. Met een al droeviger glimlach op het bleeke gelaat werkte en streed ze, totdat ze eensklaps door hevige koorts werd overvallen en onverwachts van de taak werd afgeroepen, die ze zoo trouw en moedig vervuld had.

"Denk ie wel goed om Elsie, Hendrik?" sprak ze telkens in de weinige dagen van hare ziekte.

En nog den laatsten dag, met Hendriks hand in de hare zei ze met schier fluisterende stem: "Broaf op Elsie passen, mien knoapen!"

Spoedig daarna werd het in hetzelfde vertrek wederom - doodstil.

Daar kan een mensch zich niet goed bij houden. Daar komt uw hart tegen in opstand.

Kinderen met een kruis op de schouders, jonge knapen en meisjes met zorg en rouw in de kleine harten! Kereltjes nog met een kiel aan, en kleine vrouwkes in haar korte jurkjes, de liefde van wier ouders u eene stille geruststelling was met het oog op hun heden en hunne toekomst — zij van vader en moeder beroofd, — ziedaar een leed, waarbij ge ineenkrimpt. Daar gaat uwe ziele bij schreien: Mijn God, dat moest toch niet zijn!

Zesjarige Elsie had er minder weet van. Zij had erg gehuild, toen moeder dood was. En als men er over begon, kwamen opnieuw de waterlanders. Maar tusschenin speelde ze, en verloor ze bij haar spel het besef van de treurigheid. Soms was ze dartel, zoodat het Hendrik ergerde, en hij sprak: "Stille toch Elsie, moeder is joa dood!" Dan keken ze elkander heel ernstig aan, en als Elsie berouwvol en bedroefd de handen naar de oogen bracht, drukte Hendrik

haar tegen zich aan, en zei opnieuw: "Stille moar, Elsie!" doch nu op vertroostenden toon.

Maar met Hendrik moest men medelijden hebben. Daar was al maar iets in zijn binnenste, iets diep weemoedigs dat hij onmogelijk u had kunnen uitleggen, al hadt gij hem er naar gevraagd. Licht had hij het verward met lichamelijke pijn. Ware hij grooter geweest, hij zou gezegd hebben: "Ik zie aldeur moeders gezichte, en ik heure aldeur moeder zeggen: Zul ie mij broaf op Elsie passen?" Inderdaad, gelijk men in schemerdonker iets zien kan, zonder dat men het nog duidelijk onderscheidt, zoo zag hij nevelig een zwaar en dreigend iets telkens voor zich.

Wat moet er van ons worden? Wat moet er van Elsie worden zonder moeder? Moeder heeft gezegd, dat ik op Elsie moet passen, maar hoe zal ik het doen?... Minder scherp belijnd, maar in die richting gingen met een vaag gevoel van zwaarte en bekommring aanhoudend zijne gedachten. En telkens schoot zijn gemoed vol, als hij moede van het zwerven langs allerlei ongewisse voorstellingen van de toekomst, stuitte op dat schrikkelijke, ongelooflijke en onbegrijpelijke, dat moeder dood was.

Zoo hadt gij ze met hun beidjes kunnen zien staan op den dag der begrafenis. Om twaalf uur had de uitvaart plaats. Het was Juni, maar geen heldere, vroolijke zomerdag. De lucht was zwaar bewolkt en dreigde met regen. Wolk aan wolk vol zoelen, zachten regen, waarvan Beets zoo welluidend zong:

Daar dreigt, daar neigt, daar komt gij dalen;
Daar trekt gij 't landschap tegemoet
Met heel uw hemelsch' overvloed!

Naar eene teekening van JOZEF ISRAELS.

Maar de plechtigheid was er niet naar, en men was niet in eene stemming, om de lieflijkheid dier zomersche duisternis te beseffen. De uitvaart werd er slechts te droeviger en somberder door.

Na verloop van een uur was men van het kerkhof terug, en werd in het sterfhuis door verwanten en bureu het eenvoudige "begravenismaal" genuttigd.

"Nou wordt 't tied, da' we' reis mit menaere proaten, volk!" zei de oudste der aanwezige neven, toen het eten ten einde liep.

"Mij dunkt, zei vrouw van Doren, nou moesten de kiender 'n toertien noa buten goan. Kom, Hendrik, goa ie mit Elsie 'n beetien speulen!"

Zij gaf hun ieder een stukje koek, en de arme kleinen gingen de deur der kamer uit, die buurvrouw vervolgens weêr sloot.

En daar overviel het Hendrik opnieuw.

Toen hij zooveel in den kring zat, had het woelige en gezellige hem meêgesleept, en voor het oogenblik hem onttrokken aan zijn leed. Maar nu was het er weêr. Nu de deur dichtging was het opnieuw zoo eenzaam. Hij keek nog eens om naar de deur, alsof zij het helpen kon en zij eene scheiding maakte tusschen het vriendelijke der wereld en hem met zijn zusje. Iets van "butenesleuten" ging er door de ziel van den knaap.

Ze zouden naar buiten gaan en wat spelen, had men gezegd. Maar van het eene kwam net zoo min als van het andere. Ze brachten 't niet verder dan tot de schuur, en bleven daar voor eene deur staan, waarvan het bovengedeelte geopend was.

Daar stonden ze, vlak bij elkaer, als tegen elkander aan. Wat moet er van hen worden? Ze geleken twee ongelukkige kuikentjes, die voor het eerst van de moeder weggenomen, angstig zijn en dicht bijeenkruipen, uit behoefte aan troost en koestering. Elsie keek droomerig naar buiten, onder den indruk van iets geheimzinnigs dat er in huis was. En Hendrik zag vóór zich en op zijn zusje neêr, begrijpende dat daarbinnen over hun lot werd beslist.

Arme jongen! Hij miste zijne moeder. Hij ging vlak bij Elsie staan met een gevoel, dat hij, naar moeders herhaalde aanbeveling, haar beschermen moest.

Donker was de zwartbewolkte hemel, en grauw het daglicht, ofschoon het nog vroeg in den namiddag was. Het sombere zwerk hing laag over de groene weiden, die zonder een lach stil schenen te wachten op wat de hemel over haar brengen zou. Roerloos lag het water in de vaart, en de grashalmen bogen zijgend zich naar elkander toe, alsof ze voor het onvermijdelijke wilden bukken.... Ach het tooneel, als gij het gezien hadt, zou u de keel hebben toegenepen, — die beroofde kindertjes, die eenzame wezen met een dreigenden hemel boven hunne hoofden!....

Misschien had het u wat verademing gegeven, dat aan den horizon de lucht iets dunner werd, wat meer licht doorliet, dat moeite deed om bleek glanzend over het water de kinderen te naderen en toe te lachen. Zou er nog eenige hoop voor de stompertjes zijn?

De vergadering was intusschen in vollen gang.

De kinderen hadden geene andere dan verre bloedverwanten. De naaste familie bestond uit enkele neven en nichten van Lubbert en Geesien.

Een hunner begon onmiddellijk met de verklaring af te leggen, dat hij onmogelijk iets voor de kinderen kon doen. Een ander sloot zich daarbij aan, zeggende dat hij moeite

genoeg had om zijn eigen kroost den mond open te houden. Ze spraken misschien volkomen waarheid, maar in het voorbarig afweren lag nochtans onbarmhartigheid. Een derde had wel eens, zei hij "heurd van weeshuizen, waar de kiender veur niks" werden opgenomen, waarop vrouw van Doren zeide, dat zij Hendrik en Elsie "niet geern in 'n weeshuus zol willen hebben."

Algemeene verbazing over dit vreemde zeggen!

"Mien lieve, zei een buurman, ik zol 't 'n geluk veur de kiender numen, as zie in 'n weeshuus kwiemen."

"Broaf, Gerrit!" prees hem een oud man, begeleid door "Nou!" "Te weergoa!" "t Zal wel waar wezen!" van de anderen.

"Nou Gerrit, zei vrouw van Doren, zoo heb ik 'r ook altied over 'edocht. Moar van de weke hebbe 'k over de kiender 'eproat mit de domeneer. En die keurde 't weeshuus of. Ieder kiend, zei die, hef zoo zien eigen bemeur (humeur), zien eigen oard, er bint gien twee krek iender. Doar kan in 'n huus met vieftig, zestig kiender niet op 'elet worren. En da's 'n groot kwoad, zei de domeneer. En hij zei nog veule meer, en ik binne 't heelemaale mit 'm iens. Kom an, nou wordt 'n kiend 't gemoed reis vol, dat hie wel geern alles zeggen wol an vaeder of moeder; of hij hef reis 'n begeerte, en die zol hie willen uten. As oe kiend wat te klaegen hef, of dat hie zeerte (pijn) vuult of niet goed is, dan leunt hie te'en zien moeder an, en dat troost 'm, is 't waar of niet? Nou kiek, doar is in 'n weeshuus gien denken an, da' begriep ie. En da' komp 'n kiend toe. De domeneer zeg, dat hef 'n kiend krek zoo neudig as eten en drinken.... Ik hadde 'r nooit niet zoo over 'edocht, ie wel, Jantien?"

"Neen ik, antwoordde de toegesprokene. 't Is vremd, 't liekt oarig!"

"Oarig, nou joa, moar wat wil de man dan?" vroeg een der aanwezigen.

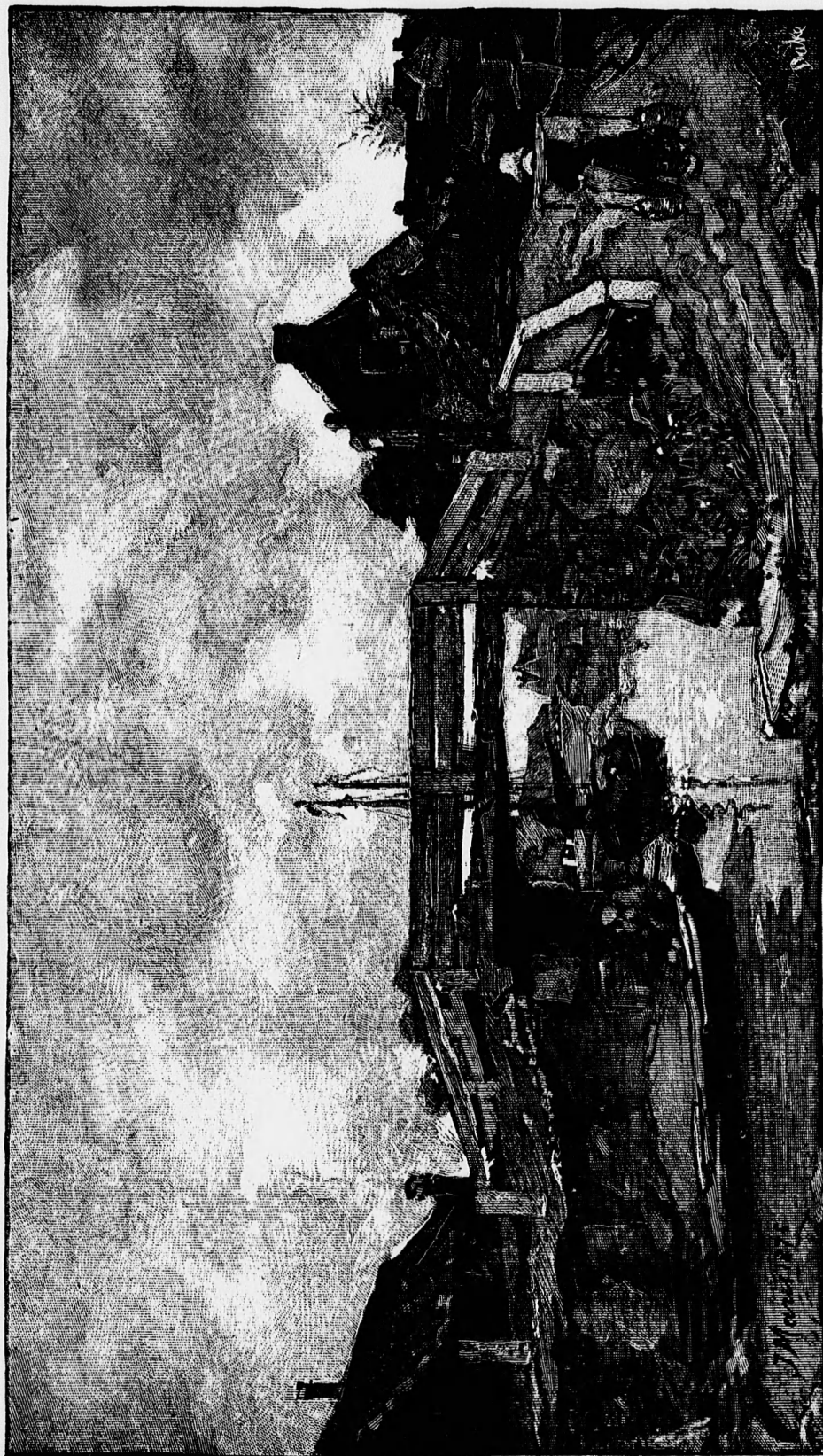
"Hij zeg, de weezen moeten niet in 'n weeshuus, moar in 'n huusholdinge komen, in 'n huusgezin. Doar kunnen zie 'n vergoedinge vienden veur 't gemis van d' olders!"

Er volgde eene pauze in het gesprek. Men vond het wel "oarig," maar men zag nog geene oplossing van het hangende vraagstuk.

"Moar nou za 'k oe nog meer zeggen. De domeneer wol hebben, ik zol de kiender tot mij nemen. Hij wust wel, da 'k veule van Lubbert en Geesien holden hebbe, en da 'k miseroabel mit de kiender begoan binne. Ik hebbe 'r veul over prakkeseerd. Moar, volk, ik hebbe besleuten, as de fermilie 't goedviendt, om de kiender bij mij in huus te nemen. Mij dochte eerst, 't was als te bezwaarlijk. En 'k zie 'r nog groot bezwaar in. Moar toe ik dochte aan Lubbert en Geesien en de kiender, en da 'k de luden toch zoo geern lieden mocht, toe kon 'k toch niet aêrs doen. Toe hebbe 'k 'ezegd: Dat wordt mij opgelegd, dat wil onze Lieven Heere zoo hebben!"

Aandoening deed hare stem haperen bij de laatste woorden. Ook sommigen der aanwezigen las men de ontroering op het gelaat. Doch na een oogenblik zwijgens zeiden ze als in koor, dat "t 'n uitkomst veur de keinder," dat "t 'doanig broaf van heur" was; en een der neven zei: "God is een Vader der weezen!"

Om den wil der eerlijkheid moet ik echter zeggen, dat het gezicht van dezen neef het eerste en het ergste betrok, toen vrouw van Doren vervolgde: "Moar nou de geldzaeke! Want ie begriepen wel, da 'k 't onmeugelijk veur niks doen kan.

Naar de Schilderij van J. MARIS.

Ik binne zelfs 'n weduwvrouwe, en ik hebbe wel gien kiender, moar meer as mien huusien en mien beide akkers hebbe 'k ook niet. En de rest moet mit naeien en breiden verdiend worren."

"'t Hinkende peerd komt achteran, volk!" zei half grappig en half teleurgesteld een der aanwezigen.

"Nou, of 't!" riep de neef van zoo even op een toon, alsof hij wou zeggen: "'t Is wat moois!"

Vrouw van Doren stoorde zich er niet aan, en vervolgde: "'N drie gulden in de weke vroeg 'k as vergoedinge. Doar kan 'k bij lange noa de kiender niet alles veur geven, moar mit minder kan 'k ook onmeugelijk rond komen, da' begriep ie zelfs ook wel!"

"Mien lieve", riep eene nicht uit, "wie zal dat niet begriepen? De kiender kosten oe veule meer, veural in d'eerste joaren."

"Da' sprek as 'n boek, zei een ander, 't is eerder te weinig as te veule. Moar — waar haelen wij 't geld weg?"

"Nou, zei vrouw van Doren, doar kan 'k oe ook al wat uutsluutsel van geven. De domeneer hef 'ezegd, van de jaekenije (diakonie) meugen wij wel op 'n gulden rekenen in de weke, en de domeneer zelfs wol ook wat geven. En 'k wete nog aeren, die 'r ook wat bij doen. En wi'k oe nou nog 'n oarigheid vertellen? Mien snoarsche (schoonzuster) is roomsch, zoo a'je weten. Nou, en die hadde ook schrikkelijk te doen mit de kiender, en toe zie 'r van de weke an de pestoor van vertelde, toe zeg hie te'en Femme, dat hie wekelijks 'n kwartien wol geven. Oarig, is 't niet?"

"Wel verd....! Da's knap van 'm!" riep er een uit, in zijne vervoering wat minder kieskeurig van woorden."

"En hoeveule moet 'r dan nou nog wezen?" werd er gevraagd.

"D'r ontbrek nog om ende bij 'n gulden" antwoordde vrouw van Doren.

En de warmte, die zich langzamerhand ontwikkeld had in dezen kring van geringe lieden uitte zich doordien de een sprak: "Nou, ie kunnen op 'n dubbeltien 's weeks van mij rekenen", en anderen daarop zeiden: "Van mij ook!" "En ik van desgelieken!" En de neef van zoo even zei: "Ik geve 'n stuver, ik kan zoo waar niet meer doen!" En men scheen in eene stemming, om alles goed te vinden, en mompelde verschoonend van " 'n zwoare huusholdinge", die de man had.

De zaak was echter nagenoeg in orde. En men maakte aanstalten tot vertrek, 't was "zôô zôô melkoavend!"

"Nou moe 'k oe allegelieke wel bedaanken, zei vrouw van Doren, want ik binne nou toch zooveule as de kiender heur moeder!"

Maar eene der vrouwen legde de hand op haren arm, en sprak op beslist toon: "Nee, wij moe'n alle gelieke oe daanken. O, wa' doen ie toch 'n weldoad an die kiender!"

*
*
*

Hendrik en Elsie stonden nog op dezelfde plek. De lucht was nog dreigend, het licht nog bleek in de verte, en de weerkaatsing in het water was nog flets. Maar als gij ze nu ziet staan, na dat ge in den geest die vergadering hebt bijgewoond, ontvangt gij een geheel anderen indruk. Nu kunt gij gevoelen, dat het een zomerlucht is, dat die wolken voorraadschuren zijn van zegen, dat het flauwe licht eene voorbode is van zonneschijn, die een blijden lach op weide en water tooveren zal.

Waarlijk, een gansch anderen indruk! Ze staan daar nog wel stumperig en op elkander gedrongen bijeen, als schapen die tegen noodweêr eene schuilplaats zoeken. Maar ze staan er toch niet meer zoo eenzaam, niet meer alleen. Mij althans als ik ze in gedachte aanzie, is het alsof ik dat verrukkelijk koraal hoor zingen uit "de Elias" van Mendelssohn: "Und thue Barmherzigkeit an Tausenden deren, die Mich lieben!" waarin de stemmen op al hooger en hooger jubeltoon dat heerlijke "Barmherzigkeit" juichend herhalen!....

Stil, stil!... Hoorde ik daar niet den wiekslag van den Engel der ontferming boven de hoofden van die arme kleinen?

P. HEERING.

's GRAVENHAGE, Augustus 1890.

L I E F D E.

Daar is een bloem uit hemelsche gewesten

Geplant op d' aarde voor het menschenkind!

Ze is zuiver, rein, en gloeiend toch van kleuren;

Ze groeit in 't wild, en is toch vol van geuren!

Geen plekje op aard waar men die bloem niet vindt.

Weet gij haar naam? Die hemelbloem heet Liefde,

Zij is een gaaf, een kracht, een gloed, een licht!

Zij, zij alleen geeft wat men deugd noemt waarde,

Zij maakt ons God's gelijken reeds op aarde;

Geen menschenhart, waarin haar kiem niet ligt!

Hier drijft ze een maagd tot zelfopoffrend streven;

Daar houdt ze eens jonglings voet op 't pad van eer;

Hier redt ze een vriend, daar zorgt ze voor de weezen;

Hier steunt ze een weeuw, daar leert ze kindren lezen;

En ginds zit zij bij 't pijnlijk ziekbed neêr!

.....

Fragment uit een gedicht van wijlen Dr. B. J. TIDEMAN.

ZANDBERGEN.

EEN kwartier uurs buiten Amersfoort, aan den Arnheimschen straatweg, ligt het buiten Zandbergen. Het terrein, dat oorspronkelijk bij het landgoed behoorde, is aanmerkelijk ingekort, maar toch nog uitgebreid genoeg, om op een schoonen zomerschen dag gelegenheid te geven tot eene bekoorlijke wandeling. Dan, voortgaande over den heuvelachtigen grond; tusschen het blonde akkermaalshout; onder de ruischende, donkere sparreboomen; door de statige beukenlanen; langs bloeiende goudenregens en seringens, wordt ge hier en daar verrast door een vriendelijk vergezicht of wordt u nu en dan een kijkje gegund op den Amersfoortschen Lieve-Vrouwetoren, de Maria met het kindeken, zoo als het volk, door den vorm getroffen, hem heeft gedoopt.

Zandbergen heeft sedert een jaar of wat eene eigenaardige bestemming gekregen. Wie daar een bezoek brengt, maakt er kennis met eene instelling, die van gezonde menschenmin getuigt en belangstelling vraagt en verdient.

In 1874 werd de Maatschappij tot Opvoeding van Weezen in het Huisgezin opgericht, waarvan de Koningin-Weduwe, reeds van het oogenblik af dat HDI. Haar leven aan het welzijn van ons Vaderland wijdde, beschermvrouw is.

Wat is wenschelijker: de weezen in een gesticht samen te brengen, of hun in gezinnen eene plaats te verschaffen? Misschien is die vraag voor velen nog onbeantwoord; wellicht ook voor velen in den eenen of anderen zin beslist. In elk geval echter

heeft men rekening te houden met het feit, dat een groot aantal weezen, om welke reden dan ook, geen opname in eenig weeshuis vindt.

Er zijn ongeveer 30,000 weezen in Nederland. Van dezen worden er 11,000 in weeshuizen verpleegd. De overige 19,000 zijn of in dusgenaamde gasthuizen opgenomen, waar zij tegelijk met oude mannen en vrouwen een onderkomen vinden, of er wordt voor hen eene gelegenheid gezocht, waar zij kunnen worden "uitbesteed". Dat het eerste geen aanbeveling verdient, zal niet licht kunnen ontkend worden; dat het laatste niet dan met de uiterste zorgvuldig-

heid behoort te geschieden, ligt voor de hand. Men heeft daarbij op zoo velerlei te letten. De gezinnen, waar de kinderen geplaatst worden, behooren, onafhankelijk van wat voor de verzorging van den wees wordt uitbetaald, in eigen behoeften te kunnen voorzien. Bij de keuze der gezinnen moet te rade

ZANDBERGEN: GEZICHT OP AMERSFOORT.

worden gegaan met de afkomst, met den lichamelijken toestand en de geestelijke vermogens van het kind. Zijn gezondheidstoestand kan van dien aard zijn, dat het niet onverschillig is in welke streek hij geplaatst worde; zoowel van zijn lichamelijken als zijn geestelijken toestand hangt het af, in welke richting hij voor zijn maatschappelijk leven eene opleiding moet ontvangen; misschien zal hij landbouwer moeten worden, of ambachtsman, of blijkt hij zoowel voor 't eene als voor het andere ongeschikt en moeten andere wegen voor hem worden opgezocht. Voeg daarbij nog, dat moet worden in aanmerking

genomen of zijne ouders katholieken of israëlieten of protestanten waren, en dat, in 't laatste geval, de godsdienstige richting niet onverschillig is — men ziet, op hoeveel er bij de plaatsing der weezen in huisgezinnen moet gelet worden.

De Maatschappij tot Opvoeding van Weezen in het Huisgezin spoort de gezinnen op, die aan de verschillende eischen voldoen, en de eigenaardige organisatie die zij in het leven roept, stelt haar in staat over de weezen zelfden, aan hare gezinnen toevertrouwd, een waakzaam oog te houden. Zij heeft weldra reeds eene ervaring van een zeventien tal jaren achter zich, en allen, die zich de zorg voor weezen zien opgedragen, en voor hen naar eene geschikte plaats ter uitbesteding hebben om te zien, zullen wel doen, indien zij de goede diensten der Maatschappij inroepen. Allen, die het wel meenen met het lot der

weezen, doen een goed werk, wanneer zij de

Maatschappij steunen; zij verdient hoe langer zoo meer eene nationale instelling te worden.

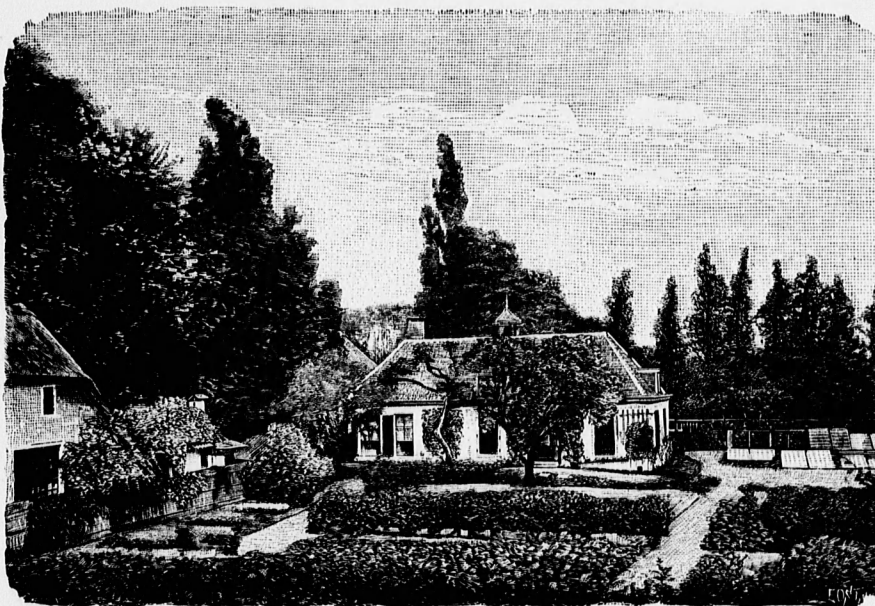
Uit het onlangs verschenen zeventiende jaarverslag blijkt, dat sedert hare oprichting 378 weezen aan de zorg der Maatschappij werden toevertrouwd.

Ze behoorden tot allerlei kerkelijke gezindten. Zoo wel door den Staat, als door voogdijen, door burgerlijke en kerkelijke armbesturen, door voogden en particulieren, werd de hulp der Maatschappij ingeroepen — en in het verslag kan men lezen met welken uitslag. Men kan er tevens uit zien, dat de Maatschappij langzamerhand haar werkkring zich ziet uitbreiden; wel langzaam, te langzaam, is men geneigd te zeggen, als men het vele goede in aanmerking neemt, dat zij op haar stille, bescheiden wijze tot stand brengt, en bedenkt aan hoevelen meer haar arbeid zou kunnen ten goede komen; maar toch zóó, dat zij welgemoed kan voortgaan en zich op den duur van toenemende belangstelling mag verzekerd houden.

Geheel de wijze echter, waarop zij werkt, brengt mede, dat haar geen middelen ten dienste staan,

om die belangstelling in bijzondere mate te prikkelen. Zij kan op geen weidsche stichting wijzen, waardoor onwillekeurig de aandacht op haar werk wordt gevestigd — of die als reclame dienst zou kunnen doen. De gezinnen, waarin hare weezen zijn opgenomen, zijn in verschillende landstrecken verspreid, en de zorgen die daaraan gewijd worden hebben evenmin iets wat in het oog valt. Het eenige wat tastbaar en zichtbaar van haar arbeid getuigt, is het wel is waar liefelijke, maar toch nederige Zandbergen, waar zij sedert een tiental jaren haar "huis van ontvangst en doorgang" heeft gevestigd. Daar worden de weezen, aan haar zorg toevertrouwd, *aanvankelijk* opgenomen: niet omdat het haar moeilijk valt de geschikte gezinnen te vinden; maar omdat het wenschelijk is, met de weezen, vooraf eenigszins bekend te worden. "De pleegouders", zoo schrijft

de directeur-secretaris daaromtrent in een zijner verslagen, "de pleegouders willen gaarne, en terecht, iets meer weten van de weezen, die men in hun gezin wenscht te plaatsen, dan alleen het geslacht, waartoe zij behooren, den leeftijd, dien zij bereiken hebben, de kerkelijke gezindte, waartoe zij gerekend moeten worden.

Zal men kunnen bepalen of die wees voor dat gezin, en omgekeerd dat gezin voor den wees geschikt is; of misschien de plaats in een of ander gesticht, 't zij voor langer of korter tijd, voor den ouderlooze te verkiezen is, dan moeten zij, die de belangen van het weeskind en der pleegouders behartigen, hun pupillen daar eenigen tijd onder het oog hebben. Weet men daarbij, dat soms weezen klakkeloos aan hunne verzorgers worden opgedragen, en soms ook in den meest haveloozen toestand ontvangen worden, dan zal men de behoefte aan een huis van ontvangst gevoelen, waar de ouderloozen gereinigd, gekleed, gevoed en waargenomen worden, ten einde dan dááruit in een beteren toestand en met meerder bekendheid in het huisgezin hunner pleegouders over te gaan. Ook bij de verplaatsing der weezen, 't zij wegens den dood of veranderde omstandigheden der

pleegouders, doet licht de behoefte aan een doorgangshuis zich voor, daar toch altijd met zoeken en onderhandelen tijd verloren gaat. Ziedaar 't geen ons tot het openen van een doorgangshuis deed besluiten."

Ziedaar dan, wat aan Zandbergen zijne tegenwoordige bestemming gaf. Voor een twaalfstal, hoogstens voor veertien weezen is er plaats, en daarmede

is voor 't oogenblik aan de behoefte voldaan. Op eenvoudige maar doeltreffende wijze is er eene nederige woning tot tijdelijk verblijf der weesjes, onder het opzicht van een "vader" en "moeder" ingericht; in de onmiddellijke nabijheid daarvan woont de directeur en zijne vrouw, die hem bij het werk der liefde trouw ter zijde staat. Daar komen de weezen aan, voor wier toekomst er op de zorgvuldigste

wijze de beste maatregelen zullen beraamd worden; geheel vreemde weesjes soms, van wie men niet anders weet, dan dat zij vader en moeder missen, en dat er op de wijde wereld niemand is, die zich hunner persoonlijk aantrekt; hier worden ze tijdelijk opgenomen, om straks hun tehuis te vinden. Wie Zandbergen bezoekt, kan daar de Maatschappij tot Opvoeding van Weezen in het Huisgezin aan het werk zien. Terwijl hij er van de gastvrije ontvangst

der bewoners geniet en het hart ophaalt aan de liefelikheden van het bekoorlijk oord, zal hij er tevens den indruk ontvangen, dat van daar op hoogst gelukkige wijze een werk der liefde wordt ondernomen en geleid, waarvoor in zoo hooge mate en een warm gemoed en een practische blik wordt vereischt.

ZANDPOORT.

J. VAN LOENEN MARTINET.

TRAAN EN PAREL.

Waar blijft gij, paarl, te voren

Verscholen in de zee?

— Waar blijft gij, traan, geboren

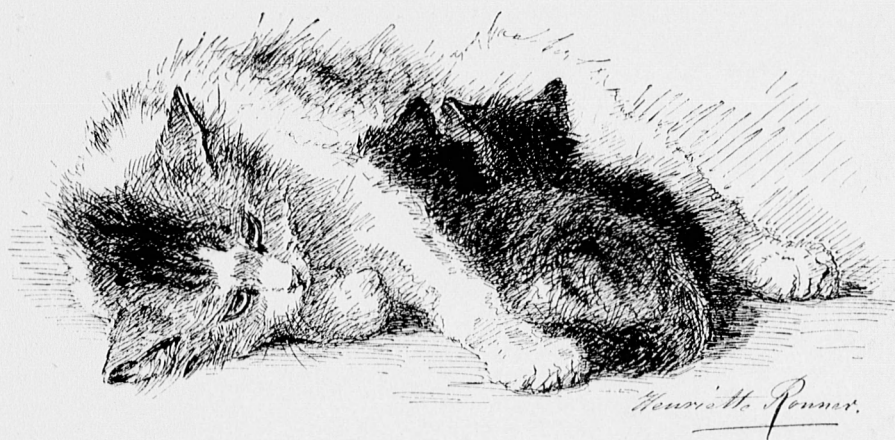
Uit zieleprangend wee?

— Ik, ik voer dra den luister

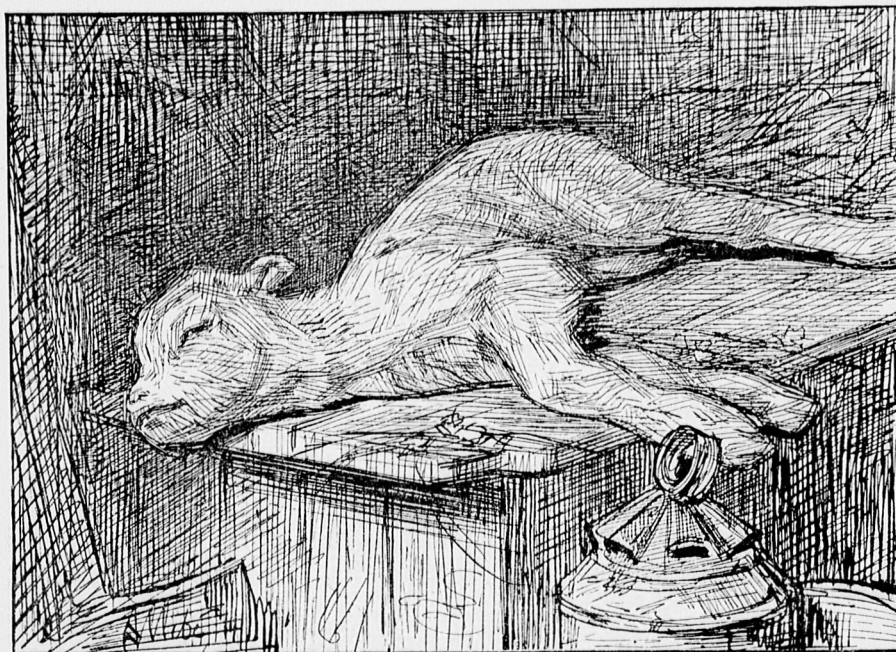
Der vorstenkroon ten top.

— En ik draag 't stil gefluister

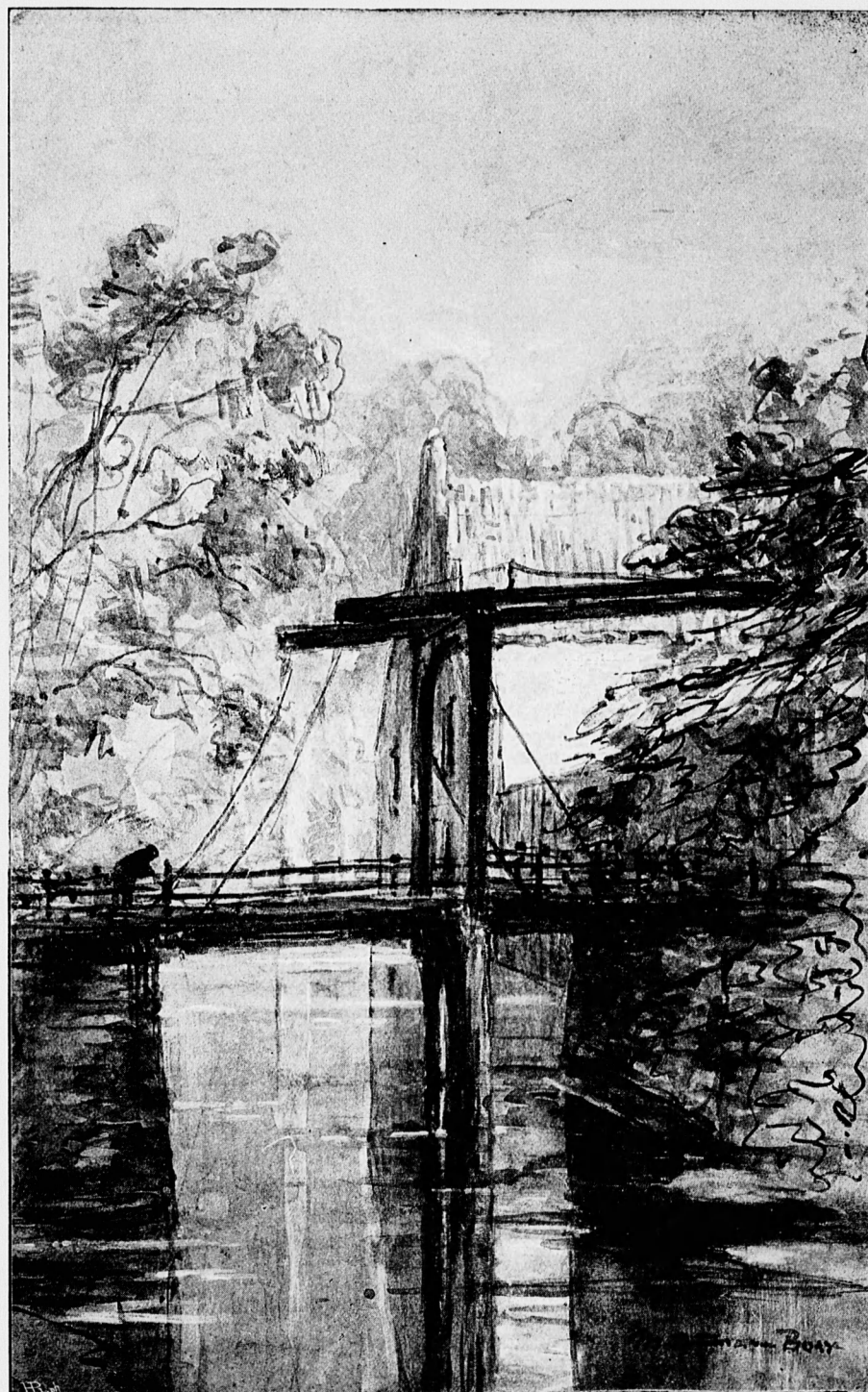
Der smart ten hemel op.

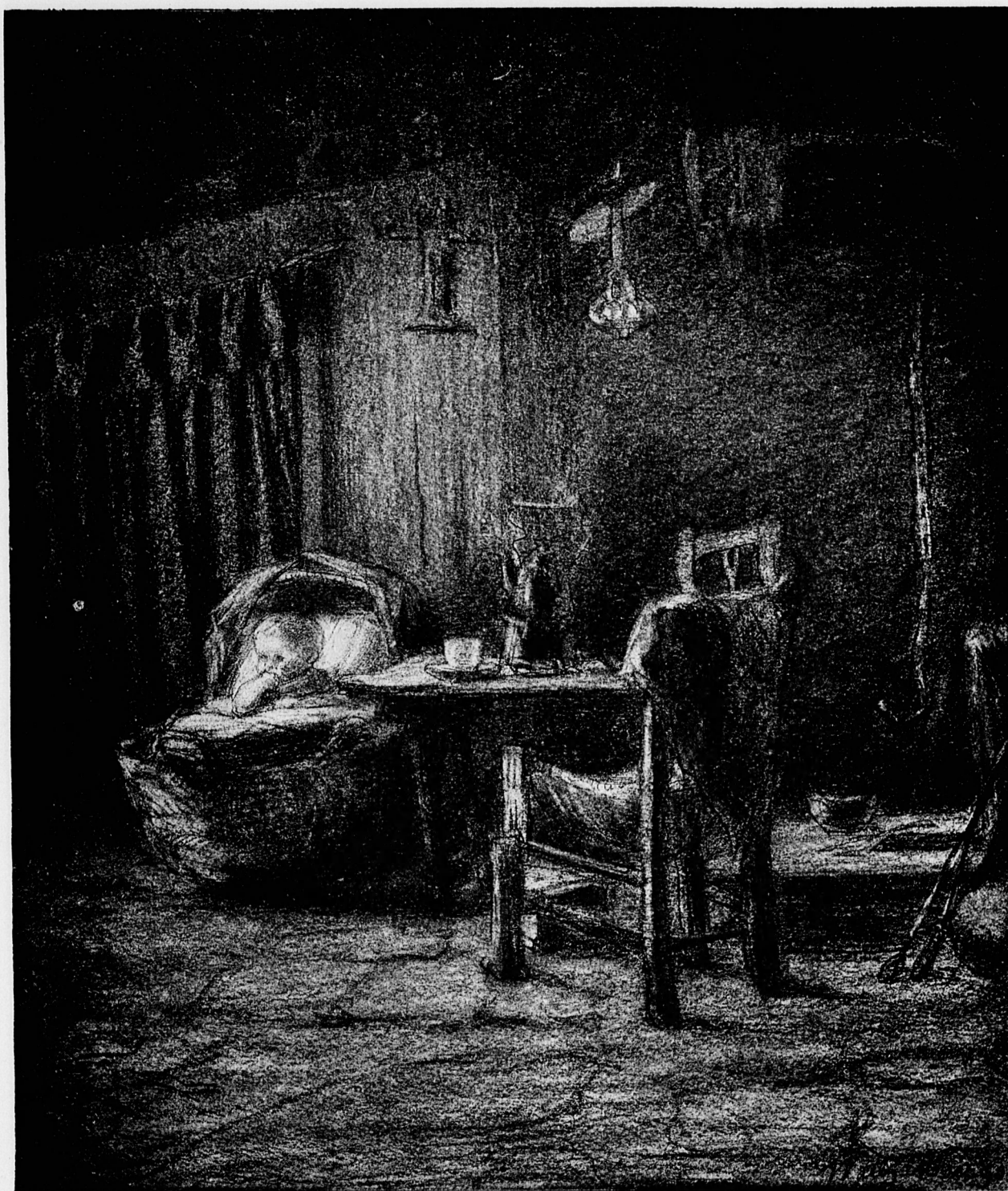
Naar eene Studie. Penttekening van Mevrouw HENRIETTE RONNER.

Naar eene Studie. Penttekening van AUGUST ALLEBÉ.

Naar de Teekening van Mevrouw BILDERS-VAN BOSSE.

Naar de Teekening van Mej. WALLY MOES.

VERLATEN.

Bij de teekening van WALLY MOES.

Verlaten! Zou dat kind verlaten zijn, al is hij een oogenblik alleen? Wij kunnen het niet gelooven: alles duidt aan, dat een zorgzame moederhand hem overeind heeft gezet in de wieg, van waar hij het uitzicht heeft op de openstaande deur. Zoo zij hem

al niet zien kan, zal zij wel nabij genoeg zijn om hem te hooren, als hij door schreien kenbaar maakt, dat hij haar hulp noodig heeft. Moeder moet ieder oogenblik gebruiken; zij heeft niet dikwijls den tijd, om met haar lieveling te spelen; zijne omgeving duidt aan, dat noeste vlijt het gebrek buiten moet houden, maar alles ziet er helder uit en het beeldje met wijwaterbak er onder toont ons, dat het menschen zijn, die de gebruiken en voorschriften van hun kerk eeren en er wat voor over hadden, hun woning met zulk een

beeld te versieren. Straks op den eersten kreet zal de moeder toesnellen en op den door het gebruik reeds versleten stoel hem koesteren op haar schoot, hem voeden en verzorgen. Gelukkig kind, gij weet niet welk een voorrecht gij bezit!

Dan waren zij meer verlaten, die kinderen der visschersweduwe, die de Genestet ons beschrijft:

“Bij 't bed, — nog onder 't oog
Van 't moederlijk — lag daar haar tweetal, zusje en broeder,
In de eigen wieg, in rust, glimlachend. De arme moeder,
Bij 't naadren van den dood, had — jongste teederheid! —
Haar mantel en haar dek op 't wiegjen uitgespreid,
Opdat, als doodskou haar de leden deed verstijven,
Haar kroost, zoo goed het kon, verzorgd mocht achterblijven.

En toch, de liefde, de warme menschenliefde waakte en ontfermde zich over deze weezen. De buurvrouw nam ze tot zich,

schoon ze zelve al vijf kinderen had, en de vader van die vijf, van een slechte vischvangst t' huis gekomen, ook hij spreekt, nadat zijn vrouw hem het treurig sterven had meêgedeeld:

De moeder klopt bij ons! Doen wij haar kindren open!

Goddank! er is geen wees van zijn ouders — hetzij door hun dood of door hun toedoen, — verlaten, of de christelijke liefde ontfermt zich zijner en streeft er naar hem zijn gemis zooveel mogelijk te vergoeden, en hoe zou dit beter kunnen, dan door zijn plaatsing in een gezin? Daar ziet hij, hoe de vader werkt en zwoegt, en de moeder waakt en zorgt; daar ziet hij wat het zegt: in het zweet zijns aanschijns zijn brood te eten; maar dáar ook leere hij beseffen, dat de liefde niet bedenkt alleen wat eigen voordeel aanbrengt, maar ook het welzijn van den verlatene in het oog houdt. Zoo zal hij eenmaal de wereld binnentreden met lust en moed tot den arbeid en een hart vol liefde tot den naaste.

Naar de Schilderij van J. ISRAËLS.

LEVEN-VERZEKERING.

DOOR

Dr. P. H. RITTER.

Wat is Levens-Verzekering? Levensverzekering bestaat in het nemen van dusdanige maatregelen, dat door ons overlijden zoo weinig mogelijk stoffelijke schade wordt veroorzaakt aan onze nabestaanden.

Maar gaat er met ons alleen stoffelijke waarde verloren? Ligt onze beteekenis alleen in het aantal guldens, dat wij jaarlijks verdienen? Dat zou jammer zijn. Ongetwijfeld, er zijn vaders en moeders, wier dood een verademing is voor hunne kinderen. Maar over deze spreken wij thans niet. Thans spreken wij van goede ouders, die hunne kinderen liefhebben en hen door woord en voorbeeld tot het goede brengen. En wanneer zulke ouders sterven, dan mogen zij vroeger gezorgd hebben, dat bij hun dood de levensverzekering-maatschappij als een engel komt, en van het materieel verlies de grootste scherpste afneemt — hun mond blijft toch verstomd, hun voorbeeld is niet meer daar. En nu is het wel een gewichtige vraag, of er voor ons voorbeeld en woord ook niet iets als een levensverzekering is; of wij bij ons leven niet kunnen zorgen, dat wij na onzen dood nog spreken tot onze kinderen.

Vooreerst is het de godsdienst, die ons hier te hulp komt. Aan den aanvang van zijn leven kunnen wij ons kind laten *doopen*. Die doop is iets als een geestelijk testament, dat wij onzen kinderen nalaten. Vooronderstel: wij worden weggenomen, wanneer ons kind nog niet eens spreken kan. Dan zal het toch later weten: mijn vader heeft mij laten doopen, — en daarin een aanwijzing vinden van de richting, die wij voor zijn leven hebben gewenscht. Het feit, dat wij het ten doop brachten, blijft. Ontdoopt kan het niet meer worden.

En wij kunnen het kind leeren bidden. Daarmede leggen wij iets in zijn ziel, dat er ook niet meer uit verdwijnt. Een misdadiger zat gevangen. Als een keisteen was zijn gemoed. Geen zweem van berouw, geen spoor van zedelijk bewustzijn was te vinden in het stikdonker van zijn ziel.

Toen bracht de geestelijke het gesprek op zijn jeugd en zijn moeder en vroegde of hij nooit een gebed had geleerd. „Ja” — was het antwoord — „het Onze Vader!” „Zeg dat dan eens op,” vroegde de geestelijke. En de man zei het op, en barstte, ter helfte gekomen, in tranen uit.

De godsdienst, eens in het menschenhart gelegd, is er nooit geheel aan te ontnemen.

Een tweede middel is de *tucht*. Men weet waarin zij bestaat. Het tegenovergestelde van „*straf*” is niet „*belooning*” maar „*tucht*.” Straf komt na de overtreding, tucht voorkomt haar. Straf is de zaak van een oogenblik — tucht is aanhoudende arbeid. De tucht houdt het kind voortdurend in het goede spoor, wil het goede bij het kind tot gewoonte maken, tot *aard*. Dikwijls blijft de weduwe over met zonen, niet door tucht aan het goede gewend. Dan hebben er tooneelen plaats, die den toeschouwer den blos van verontwaardiging op het aangezicht kunnen jagen. Wie iets doen wil, opdat dit geen plaats hebbe, onderwerpe zijn kinderen van hun eersten geboortedag af aan tucht.

Tucht werkt na.

En nu nog een derde middel. Eigenlijk moesten wij allen bij de geboorte van elk onzer kinderen een boek voor ieder aanleggen. Op de eerste bladzijde moesten we het volgende schrijven:

„Aan u, mijn kind, draagt uw vader dit boek op. Hierin heeft hij alles geschreven wat u, naar zijn beste weten, dienstig kan zijn in uw gansche leven. Dit eene vraagt hij, dat gij er nu en dan eens in lezen zult, vooral wanneer ge u in moeilijke gevallen bevindt, en wanneer ge gereed zijt een of ander kwaad te bedrijven. Hecht u aan mijn woorden niet al te angstvallig, want de tijden kunnen veranderen en ook uw vader was maar een mensch. Alleen, wanneer ge van mijn woorden afwijkt, geef u dan vooraf rekenschap, waarom ge dit doet.”

En op de volgende bladzijden moesten wij nu en dan iets schrijven van onze eigene gedachten en van die van anderen. In dat boek moesten wij de levensgeschiedenis verhalen van het kind, voor hetwelk het bestemd is. Wanneer wij dan opgeroepen worden, ligt daar een schrift van onze hand, dat het kind altijd lezen kan en waartoe het zijn toevlucht nemen kan in moeilijke uren; schrift waarop zijn moeder hem wijzen kan, als het dreigt den weg van het goede te verlaten.

En boven en behalve dit alles, is er nog iets in onze macht. Wie ernstig, rein, wie met nadruk leeft, die spreekt nog nadat hij gestorven is. Het goede is onvergankelijk.

➤ INHOUD ➤

Naar de teekening van W. STEELINK.....	Titelblad.
	Blz.
Aan den Lezer.....	3
Naar de aquarel van M. TEN KATE. In bezit van den Heer RUD. J. KYZER. *	
't Zeil, door A. C. E. COHEN STUART.....	5
Naar eene schilderij van GABRIËL.....	5
Naar eene Studie. Penttekening van PH. SADÉE.....	14
Uit de Eenzaamheid, door H. J. SCHIMMEL.....	15
De Voetzool en de Kroon, door EMILE SOUVESTRE.....	17
Naar de schilderij van J. BOSBOOM.....	17
De eerste Roman, door JUSTUS VAN MAURIK JR.....	19
Naar de aquarel van CH. ROCHUSSEN.....	20
Ver van de Wereld, door Jo. DE VRIES.....	21
La Vida es Sueño, door G. J. DE CLERCQ.....	22
Ada's Lied. Fragment uit "Andreas". Gedicht van J. H. SCHELTEMA. Muziek van Jz. A. HOUCK.....	23
Een vraagstuk aanschouwelijk behandeld.....	26
Naar eene Studie. Penttekening van den Heer ALFRED RONNER.....	30
Uit de Eenzaamheid, door H. J. SCHIMMEL.....	31
Hendrik en Elsien, door P. HEERING.....	31
Naar eene teekening van JOZEF ISRAELS.....	35
Naar de schilderij van J. MARIS.....	37
Liefde. Fragment uit een gedicht van wijlen Dr. B. J. TIDEMAN.....	39
Zandbergen, J. VAN LOENEN MARTINET.....	40
Traan en Parel.....	42
Naar eene Studie. Penttekening van Mevrouw HENRIETTE RONNER.....	43
Naar eene Studie. Penttekening van AUGUST ALLEBÉ.....	43
Naar de teekening van Mevrouw BILDERS VAN BOSSE.....	44
Naar de teekening van Mej. WALLY MOES.....	45
Verlaten, bij de teekening van Mej. WALLY MOES.....	45
Levens-verzekering, door Dr. P. H. RITTER.....	47
Naar de aquarel van H. J. SCHOLTEN. * In bezit van den Heer RUD. J. KYZER.	
Naar de aquarel van J. VAN ESSEN.....	in dorso.

* De oleographieën dezer aquarellen zijn los ingelegd, omdat wellicht deze of gene ze zou willen encadreeren.

Ouders!

De toekomst eener Natie hangt nauw samen met de opvoeding harer kinderen. Alles wat dus strekt om het peil dier opvoeding te verhoogen en ouderlooze kinderen tot goede, eerlijke en nuttige leden der Maatschappij te vormen, verdient de ondersteuning en medewerking van alle weldenkenden.

Eere daarom aan de Maatschappij, voor wier rekening thans dit werk wordt uitgegeven!

Doch, gij ouders, die dit leest! bedenkt, dat al is het *goed* en *troostrijk* te weten, dat er eene vereeniging bestaat, die, zooveel in haar vermogen is, tracht te zorgen voor eene goede opvoeding der hulpbehoevend achterblijvende weezen, het *beter* is van *uwe* kant te zorgen, dat uwe kinderen, voor het ongewenschte, doch niettemin mogelijke geval dat zij weesjes mochten worden, **niet** hulpbehoevend zullen achterblijven.

Het middel om hierin te voorzien, indien gij niet rijk zijt, hebt gij bij de hand: het is de **levensverzekering!** — Wilt gij weten welke bijzondere voordeelen U een der grootste, zuiver onderling werkende Maatschappijen kan aanbieden, wendt U dan tot de Agenten of tot de Directie voor Nederland van de

Levensverzekering-Maatschappij

„NEW-YORK”

(NEW-YORK LIFE INSURANCE COMPANY),

Opgericht in 1845.

Directie voor Nederland: 494 Keizersgracht, Amsterdam.

Na 1 Mei 1892: in het Gebouw der Maatschappij,
Keizersgracht 455/461 Amsterdam.

Een ongeluk ligt in een klein hoekje en als het er eenmaal toe komt dat het U treft, is het vaak moeilijk te herstellen. Het fysieke nadeel er van kunt gij niet steeds ontgaan; maar tracht ten minste te zorgen, dat gij en uwe betrekkingen er geen financiële schade bij lijden.

Gij verzekert uwe huizen tegen brand, uwe schepen tegen zeegevaar; waarom zoudt gij het risico, dat uw persoon loopt door een ongeluk, dat U treffen kan, niet dekken, wanneer U de gelegenheid wordt aangeboden ook daarin te voorzien, door eene verzekering te sluiten bij de

Employers' Liability Assurance Corporation Limited

TE LONDEN.

Maatschappij van Verzekering tegen Persoonlijke Ongelukken,

VERZEKERT OOK TEGEN

RIJWIEL- EN SPOORWEG-ONGELUKKEN,

EN SLUIT

COLLECTIEF-VERZEKERINGEN VOOR WERKLIEDEN.

Generaal-Agenten voor Nederland:

H I E N F E L D & R A P P,

Keizersgracht, 494, te Amsterdam,

Na 1 Mei 1892: Keizersgracht 455/461, Amsterdam.

J. M. SCHALEKAMP, Éditeur, Amsterdam.

NOUVELLES PUBLICATIONS
ARTISTIQUES.

JOZEF ISRAELS. l'Homme et l'Artiste. Onze eaux fortes par Wm. STEELINK et une eau forte originale inédite, texte par F. NETSCHER et Ph. ZILCKEN illustré de nombreux facsimilés de croquis et de dessins, et un essai de Catalogue descriptif des eaux fortes du maître.

Tirage de l'ouvrage

25 exemplaires	Epreuves d'artiste, eaux fortes sur Japon numérotées 1—25 et signés, en portefeuille.....f	240.—
75 "	avant la lettre eaux fortes sur Chine numérotées 26—100....."	120.—
200 "	avec la lettre....."	75.—

Format de l'ouvrage 46 × 67 cM.

ANTON MAUVE par H. L. BERCKENHOFF avec un Catalogue descriptif des eaux fortes du maître et 8 eaux fortes par Ph. ZILCKEN.

Texte illustré de nombreux facsimilés de croquis et de dessins du maître.

Texte Néerlandais

Tirage de l'ouvrage

20 exemplaires	eaux fortes et texte sur Japon numérotées 1—20 en portefeuille.f	75.— épuisé
280 "	" " " sur Japon, texte sur velin....."	25.—

Format de l'ouvrage 33 × 47 cM.

ANTON MAUVE. Deux eaux fortes de Ph. ZILCKEN d'après des Tableaux du maître.

Jardin Potager }
En hiver } Pendants.

Grandeur du papier 78 × 56, grandeur des eaux fortes 40 × 26 cM.

Il a été tiré de ces eaux fortes :

25 exemp.	Epreuves d'artiste sur Japon au prix de f	25.— chaque
100 "	avec la lettre au prix de f	7.50 chaque

LA HOLLANDE PITTORESQUE. Six eaux fortes de H. M. KRABBÉ sur papier de Hollande et 26 facsimilés sur papier velin, d'après des dessins des peintres Hollandais JAN VAN ESSEN et WILLEM STEELINK. Prix de l'ouvrage en portefeuille f 2.50.

Format de l'ouvrage 23 × 33 cM.

T. S. V. P.

JACOB MARIS, Douze paysages d'après ses tableaux, à l'eau forte par PH. ZILCKEN
un portrait du maître par P. JOSSELYN DE JONG, et une biographie par ADÈLE J. GODOY.

Tirage de l'ouvrage

20 exemplaires eaux fortes et texte sur Japon numérotées 1—20 en portefeuille.....	f	30.—
100 " " " " " " Papier de Hollande numérotées 21—120		
en portefeuille.....	g	30.—

Format de l'ouvrage 37 × 52 cM.

Texte Anglais.

Vient de paraître:

Livraison 1 et 2 de

J. BOSBOOM en **A. L. G. BOSBOOM—TOUSSAINT**, par H. L. BERCKENHOFF, avec
12 eaux fortes de Wm. STEELINK. Texte illustré de nombreux facsimilés d'après des dessins
et des études du maître.

Tirage de l'ouvrage

25 exemplaires à f 5.— par livraison, eau fortes et texte sur Japon, numérotées 1— 25.
500 " " 1.50 " " " " " " " " velin " 26—525.

Texte Néerlandais

Livraison 1, 2 et 3 de

PEINTRES HOLLANDAIS MODERNES par PH. ZILCKEN avec facsimilés d'après des
oeuvres de ces artistes.

La première Série, imprimée avec luxe sur beau papier grand 8°, contiendra des études sur JOZEF ISRAËLS, les MARIS (JACOB, MATTHYS et WILLEM), JOHANNES BOSBOOM, ANTON MAUVE, H. W. MESDAG, et d'autres maîtres.

Cette première Série se composera de 12 livraisons de 16 pag. illustr. à f 0.75 par livraison. Les souscriptions ne sont reçues que pour une série complète. Elles n'impliquent aucun engagement pour les séries suivantes.

BERICHT.

De koopers van dezen bundel, kunnen de inliggende Chromo's naar de Aquarellen van MARI TEN KATE en H. J. SCHOLTEN, doen opzetten en encadreren in cuivre poli lijsten, grootte 48 × 40 centim., geheel zooals Aquarellen behooren geencadreerd te worden, voor *f* 4.— per paar. Op deze wijze geencadreerd, zullen ze een sieraad voor ieder salon of huiskamer zijn. **Van dit bedrag komt *f* 1.— ten bate van de Maatschappij tot opvoeding van Weezen in het Huisgezin.** Hiertoe genegen zijnde, behoeft men slechts onderstaand biljet af te scheuren, en met de Chromo's en het bedrag van *f* 4.— te verzenden aan de firma P. A. VAN RIEMSDIJK & Co., Spiegel- en Lijsten-Fabriek, Kastanjeweg 30, te Amsterdam.

.....

De firma P. A. VAN RIEMSDIJK & Co., Spiegel- en Lijsten-Fabriek, Kastanjeweg 30, te Amsterdam, ontvangt bijgaande Chromo's om te encadreren op de in de Circulaire vervatte voorwaarden, waarvoor bijgaande het bedrag van *f* 4.—.

Handteekening:

Woonplaats en Datum:

f3373

